

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**
(Інформаційно-аналітичний дайджест)

Липень – серпень 2014 р.

Київ – 2014

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

Загальна редакція В. О. Зайчука,
академіка НАПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред.
Р45 В. О. Зайчука. – Лип. – серп. 2014 р. – К., 2014. – 80 с.

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та практики Європейського суду з прав людини.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

© Інститут законодавства Верховної Ради України, 2014

РЕЗЮМЕ ВИПУСКУ

У першому розділі реферативного огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у липні – серпні 2014 року увагу Ради Європи привернуло питання посилення незалежності Європейського суду з прав людини.

Серед новел законодавства Європейського Союзу, огляду яких присвячено другий розділ, – акти, що регулюють питання в'їзду та постійного перебування на території ЄС громадян третіх країн у рамках внутрішньокорпоративних трансферів, повернення культурних об'єктів, незаконно вивезених з території ЄС до третіх країн, проведення клінічних випробувань лікарської продукції тощо. Окремими регламентами в рамках Союзу створюються нові фонди – Європейський фонд морського промислу і рибальства, Фонд внутрішньої безпеки, Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції.

Третій розділ збірника присвячено практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. У зазначений період Європейський суд з прав людини ухвалив 7 рішень про порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалися невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів у національних судах.

Четвертий розділ огляду містить матеріали стосовно італійського головування в ЄС, порядку денного роботи новообраного Голови Європейської Комісії, а також пріоритетів законодавчої діяльності нового складу Європейського Парламенту.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ	10
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	12
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ.....	12
<i>Рекомендація 2051 (2014) від 27 червня 2014 року «Посилення незалежності Європейського Суду з прав людини».....</i>	<i>12</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	13
<i>Регламент (Євросоюз) № 511/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про заходи відповідності для користувачів згідно з Нагойським протоколом щодо доступу до генетичних ресурсів і спільного користування на справедливих і рівних засадах перевагами від їхнього використання у Союзі ..</i>	<i>13</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС.....</i>	<i>14</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 514/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що встановлює загальні положення про Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції та про інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління.....</i>	<i>15</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 515/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для зовнішніх кордонів і віз та скасовує Рішення № 574/2007/ЄС</i>	<i>16</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 516/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що створює Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції, вносить зміни до Рішення Ради 2008/381/ЄС і скасовує Рішення № 573/2007/ЄС і № 575/2007/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Рішення Ради 2007/435/ЄС</i>	<i>17</i>

Регламент (Євросоюз) № 517/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про фторовані парникові гази та скасування Регламенту (ЄС) № 842/2006	18
Регламент (Євросоюз) № 536/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про клінічні випробування лікарської продукції, призначеної для використання людиною, а також скасування Директиви 2001/20/ЄС.....	19
Регламент (Євросоюз) № 537/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про спеціальні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу та скасування Рішення Комісії 2005/909/ЄС.....	20
Директива 2014/53/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про гармонізацію законів держав-членів стосовно розміщення на ринку радіообладнання та скасування Директиви 1999/5/ЄС	21
Рішення № 541/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує Програму підтримки систем космічного нагляду і слідкування.....	22
Регламент (Євросоюз) № 508/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про Європейський фонд морського промислу і рибальства та скасування Регламентів Ради (ЄС) № 2328/2003, (ЄС) № 861/2006, (ЄС) № 1198/2006 і (ЄС) № 791/2007 та Регламенту (Євросоюз) № 1255/2011 Європейського Парламенту і Ради.....	23
Регламент (Євросоюз) № 652/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що встановлює положення щодо управління видатками, пов'язаними з харчовим ланцюгом, здоров'ям і добробутом тварин, здоров'ям рослин і репродуктивного матеріалу рослинного походження, а також що вносить зміни до Директив Ради 98/56/ЄС, 2000/29/ЄС і 2008/90/ЄС, Регламентів (ЄС) № 178/2002, (ЄС) № 882/2004 і (ЄС) № 396/2005 Європейського Парламенту і Ради, Директиви 2009/128/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Регламенту (ЄС) № 1107/2009 Європейського Парламенту і Ради, а також скасування Рішень Ради 66/399/ЄЕС, 76/894/ЄЕС і 2009/470/ЄС	24
Регламент (Євросоюз) № 654/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року стосовно реалізації прав Союзу на застосування і виконання правил міжнародної торгівлі та	

<i>внесення змін до Регламенту Ради (ЄС) № 3286/94, що встановлює процедури Співтовариства у сфері спільної комерційної політики з метою забезпечення реалізації прав Співтовариства згідно з правилами міжнародної торгівлі, зокрема тих, що запроваджені під егідою Світової організації торгівлі.....</i>	<i>25</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 655/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує процедуру Європейського ордеру на збереження рахунку для сприяння транскордонному поверненню боргів у цивільних і комерційних справах.....</i>	<i>26</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 656/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує правила контролю на зовнішніх морських кордонах у контексті операційного співробітництва, координованого Європейським агентством управління операційним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав – членів Європейського Союзу.....</i>	<i>27</i>
<i>Директива 2014/59/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує правові рамки для відшкодування і розпуску кредитних інституцій та інвестиційних фірм та вносить зміни до Директиви Ради 82/891/ЄЕС, Директив 2001/24/ЄС, 2002/47/ЄС, 2004/25/ЄС, 2005/56/ЄС, 2007/36/ЄС, 2011/35/Євросоюз, 2012/30/Євросоюз і 2013/36/Євросоюз, а також Регламентів (ЄС) № 1093/2010 і (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради.....</i>	<i>28</i>
<i>Директива 2014/61/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про заходи щодо зменшення витрат на розгортання високошвидкісних електронних комунікаційних мереж.....</i>	<i>29</i>
<i>Директива 2014/60/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про повернення культурних об'єктів, незаконно переміщених з території держави-члена, а також про внесення змін до Регламенту (Євросоюз) № 1024/2012 (оновлена версія)</i>	<i>30</i>
<i>Директива 2014/62/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про кримінально-правовий захист євро та інших валют від підробки, а також скасування Рамкового Рішення Ради 2000/383/ЮВС.....</i>	<i>31</i>

<i>Директива 2014/66/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про умови в'їзду і постійного проживання громадян третіх країн на території Європейського Союзу в рамках внутрішньокорпоративного трансферу.....</i>	<i>32</i>
<i>Рішення № 562/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про участь Європейського Союзу у збільшенні капіталу Європейського інвестиційного фонду ...</i>	<i>33</i>
<i>Рішення № 585/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про розгортання операційно сумісної загальносоюзної послуги електронної телефонії (e-телефонії).....</i>	<i>33</i>
<i>Рекомендація Комісії від 14 липня 2014 року щодо принципів захисту гравців в азартні онлайн-ігри і споживачів послуг, пов'язаних з азартними онлайн-іграми, а також щодо застереження неповнолітніх від азартних онлайн-ігор (2014/478/Євросоюз)</i>	<i>34</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 806/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 липня 2014 року, що запроваджує єдині правила та єдину процедуру розпуску кредитних інституцій та окремих інвестиційних фірм у рамках єдиного механізму розпуску та єдиного фонду для розпуску, а також вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 1093/2010.....</i>	<i>36</i>
<i>Рішення Ради 2014/486/СЗБП від 22 липня 2014 року про Консультаційну місію ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine) ...</i>	<i>37</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 909/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про вдосконалення розрахунків за цінними паперами в Європейському Союзі та центральні депозитарії цінних паперів, а також про внесення змін до Директив 98/26/ЄС і 2014/65/ЄС та Регламенту (Євросоюз) № 236/2012.....</i>	<i>38</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію і трастові послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку, а також скасування Директиви 1999/93/ЄС.....</i>	<i>39</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 911/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про багаторічне фінансування діяльності Європейського агентства з питань морської безпеки</i>	

<i>у сфері боротьби із забрудненням морів, спричиненим судами та нафто- і газовидобувними установками.....</i>	<i>39</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 912/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року, що встановлює правові рамки для управління фінансовою відповідальністю, пов'язаною з діяльністю трибуналів з урегулювання спорів між інвестором і державою, створених відповідно до міжнародних угод, стороною яких є Європейський Союз</i>	<i>40</i>
<i>Директива 2014/89/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року, що встановлює правові рамки для планування морського простору.....</i>	<i>41</i>
<i>Директива 2014/90/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про суднове обладнання і скасування Директиви Ради 96/98/ЄС</i>	<i>42</i>
<i>Директива 2014/92/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про порівнянність комісій, що стосуються платіжних рахунків, зміни платіжних рахунків та доступу до базових платіжних рахунків</i>	<i>43</i>
<i>Регламент Ради (Євросоюз) № 833/2014 від 31 липня 2014 року стосовно обмежувальних заходів у зв'язку із діями Росії щодо дестабілізації ситуації в Україні</i>	<i>44</i>
<i>Рішення Ради 2014/512/СЗБП від 31 липня 2014 року стосовно обмежувальних заходів у зв'язку із діями Росії щодо дестабілізації ситуації в Україні</i>	<i>45</i>
ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	47
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАЛА проти України» від 3 липня 2014 р. (заява № 4436/07).....</i>	<i>47</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУГЛОВ проти України» від 10 липня 2014 р. (заява № 28825/02).....</i>	<i>49</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОМЕЛЬЧЕНКО проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 34592/06).....</i>	<i>51</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОСАКОВСЬКИЙ проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 13406/06).....</i>	<i>53</i>

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРОВЕНКО та інші проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 25663/02 та 30 інших).....</i>	<i>55</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФІЛАТОВА та інші проти України» від 31 липня 2014 р. (заява № 12424/06 та інші).....</i>	<i>56</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШТЕФАН та інші проти України» від 31 липня 2014 р. (заява № 36762/06 та 249 інших).....</i>	<i>57</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	59
<i>Програма італійського головування у Раді ЄС.....</i>	<i>59</i>
<i>Новий старт для Європи: політичний порядок денний Жана-Клода Юнкера.....</i>	<i>62</i>
<i>Серед пріоритетів поточної діяльності Європейського Парламенту – подолання безробіття серед молоді та дотримання гендерного принципу при формуванні колегії комісарів ЄС</i>	<i>64</i>
<i>Спільні висновки Наради високого рівня стосовно України: координація та впровадження міжнародної підтримки.....</i>	<i>66</i>
<i>Висновки щодо ситуації в Україні, ухвалені на спеціальному засіданні Європейської Ради (16 липня 2014 року).....</i>	<i>69</i>
<i>Рада ЄС ухвалила рішення про входження Литви у 2015 році до зони євро.....</i>	<i>72</i>
<i>Заява щодо узгоджених додаткових обмежувальних заходів проти Росії</i>	<i>74</i>
<i>Заява лідерів «Великої сімки» щодо України (30 липня 2014 року)</i>	<i>76</i>
<i>Саміт НАТО в Уельсі.....</i>	<i>77</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

ВООЗ – Всесвітня організація охорони здоров'я.

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

ДФЄС – Договір про функціонування Європейського Союзу.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

ЄІБ – Європейський інвестиційний банк.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

ЄЦБ – Європейський центральний банк. Одна з семи інституцій (разом із Європейською Радою, Радою ЄС, Європейською Комісією, Судом ЄС, Європейським центральним банком та Рахунковою палатою) Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про ЄС).

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з семи інституцій Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про

ЄС від 2010 р.). Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС) зі змінами, внесеними Лісабонським договором у 2009 р.

ІКАО – Міжнародна організація цивільної авіації.

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з семи інституцій Європейського Союзу згідно з Договором про Європейський Союз зі змінами, внесеними Лісабонським договором 2009 р.

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з семи інституцій Європейського Союзу.

РЄ – Рада Європи.

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з семи інституцій Європейського Союзу.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Рекомендація 2051 (2014) від 27 червня 2014 року «Посилення незалежності Європейського Суду з прав людини»¹

У цьому документі Парламентська Асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 2009 (2012) «Посилення незалежності Європейського Суду з прав людини», закликає Комітет міністрів, зокрема заохочувати держави-члени, які досі цього не зробили, ратифікувати Шостий протокол до Загальної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи (ETS № 162); що стосується соціального забезпечення і пенсій суддів при виході у відставку, - переглянути зазначені домовленості з огляду на те, аби запропонувати суддям більш гнучкий режим; що стосується після пенсійного становища суддів, - активно слідувати останнім ініціативам, узгодженим з цього питання, та здійснювати належний моніторинг їх дотримання на національному рівні.

При цьому ПАРЄ підкреслює, що незалежність ЄСПЛ пов'язана з політичною волею і зобов'язаннями віх держав-членів, зокрема через виконавчий орган організації, для забезпечення того, аби ЄСПЛ отримував належне фінансування для ефективної реалізації свого мандату.

¹ Recommendation 2051 (2014) Reinforcement of the independence of the European Court of Human Rights [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21087&lang=en>

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (Євросоюз) № 511/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про заходи відповідності для користувачів згідно з Нагойським протоколом щодо доступу до генетичних ресурсів і спільного користування на справедливих і рівних засадах перевагами від їхнього використання у Союзі²

Враховуючи, що 29 жовтня 2010 року Сторони Конвенції про біологічне розмаїття уклали Нагойський протокол, що є міжнародною угодою щодо доступу до генетичних ресурсів і спільного користування на справедливих і рівних засадах перевагами від їхнього використання³, а 14 квітня 2014 року, в силу Рішення Ради 2014/283/Євросоюз⁴, його ухвалив Європейський Союз, цим Регламентом встановлюються правила, якими регулюється дотримання умов доступу до і спільного користування перевагами і традиційними знаннями, пов'язаними з генетичними ресурсами на виконання положень Нагойського протоколу.

Оскільки генетичні ресурси являють собою загальний генний фонд природних і свійських чи штучно виведених біологічних видів і відіграють значну і дедалі зростаючу роль у різних секторах економіки, включаючи виробництво харчових продуктів, лісництво, виробництва ліків, косметики та біологічних джерел енергії, а також суттєву роль у впровадженні стратегій, спрямованих на відновлення екосистем, яким завдано шкоди і охорону видів, які знаходяться під загрозою зникнення, ефективно впровадження положень цього Регламенту значно сприятиме збереженню біологічного розмаїття і сталого використання його складових відповідно до положень зазначеної Конвенції. Це

² Regulation (EU) No 511/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on compliance measures for users from the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization in the Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0511&from=EN>

³ Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization to the Convention on Biological Diversity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0520\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0520(01)&from=EN)

⁴ Council Decision of 14 April 2014 on the conclusion, on behalf of the European Union, of the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization to the Convention on Biological Diversity (2014/283/EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0283&from=EN>

зумовлено дедалі більшою кількістю користувачів і постачальників у межах Союзу, враховуючи академічну спільноту, університетських і некомерційних дослідників і компанії, що працюють у різних секторах промисловості, які використовують генетичні ресурси у дослідницьких цілях, з метою розвитку і в комерційних цілях (те саме стосується традиційних знань, пов'язаних із генетичними ресурсами).

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з дати набрання чинності Нагойським протоколом щодо ЄС; при цьому статті 4, 7 і 9 Регламенту починають застосовуватися через рік після набрання чинності Нагойським протоколом щодо Союзу.

Регламент (Євросоюз) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС⁵

Цим Регламентом запроваджується інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління (далі – Інструмент) як частина Фонду внутрішньої безпеки (далі – Фонд). Цей документ спільно з Регламентом (Євросоюз) № 515/2014⁶ запроваджує зазначений Фонд на період з 1 січня 2014 р. до 31 грудня 2020 р.

Загальною метою інструменту фінансової підтримки є сприяння забезпеченню високого рівня безпеки ЄС, зокрема:

– запобігання і боротьба з транскордонною та організованою злочинністю, включаючи тероризм, через забезпечення координації і співпраці між правоохоронними органами ЄС та держав-членів; а також

⁵ Regulation (EU) No 513/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 establishing, as part of the Internal Security Fund, the instrument for financial support for police cooperation, preventing and combating crime, and crisis management and repealing Council Decision 2007/125/JHA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0513&from=EN>

⁶ Див. Регламент (Євросоюз) № 515/2014 нижче.

– нарощування потужностей як окремих держав-членів, так і Союзу в цілому для ефективного управління ризиками, пов'язаними з безпекою і кризами, та підготовка до і захист людей і найважливішої інфраструктури від терористичних атак.

Для досягнення цих цілей Регламентом передбачено запровадження державами-членами національних програм і вжиття окремих цільових заходів, встановлені фінансові та інфраструктурні рамки.

До Інструменту також застосовуються положення Регламенту (Євросоюз) № 514/2014⁷.

Цей Регламент скасовує з 1 січня 2014 року Рішення 2007/125/ЮВС, набирає чинності з наступного дня після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 року.

Регламент (Євросоюз) № 514/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що встановлює загальні положення про Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції та про інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління⁸

Цей Регламент встановлює загальні правила для імплементації Регламентів (Євросоюз) № 516/2014 і № 513/2014 (далі – Спеціальні регламенти), а також будь-яких інших інструментів і заходів, ухвалених на національному рівні на виконання цього Регламенту, стосовно:

- 1) фінансування витрат;
- 2) партнерства, програмування, звітування, моніторингу та оцінки;
- 3) систем управління і контролю, запроваджених державами-членами; а також

⁷ Див. Регламент (Євросоюз) № 514/2014 нижче.

⁸ Regulation (EU) No 514/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 laying down general provisions on the Asylum, Migration and Integration Fund and on the instrument for financial support for police cooperation, preventing and combating crime, and crisis management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0514&from=EN>

4) створення і контролю за рахунками.

Спеціальними регламентами детально врегульовано надання підтримки, через національні програми, діяльності і невідкладної допомоги Союзу, що доповнює належні дії на національному, регіональному і місцевому рівнях на досягнення цілей Союзу і результатом якої є «додана вартість» для ЄС.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 року.

Регламент (Євросоюз) № 515/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для зовнішніх кордонів і віз та скасовує Рішення № 574/2007/ЄС⁹

Цим Регламентом запроваджується інструмент фінансової підтримки для управління на зовнішніх кордонах ЄС та спільної візової політики (далі – Інструмент) як частина Фонду внутрішньої безпеки (далі – Фонд). Цей документ спільно з Регламентом (Євросоюз) № 513/2014 запроваджує зазначений Фонд на період з 1 січня 2014 р. до 31 грудня 2020 р.

Положеннями цього Регламенту встановлюються цілі фінансової підтримки відповідної діяльності, загальні рамки імплементації такої діяльності, доступні для цих цілей ресурси та порядок їх розподілу, сфера застосування і мета різноманітних спеціальних засобів, за допомогою яких фінансуються витрати на управління на зовнішніх кордонах і спільна візова політика.

Загальною метою інструменту фінансової підтримки є сприяння забезпеченню високого рівня безпеки Союзу, поряд із забезпеченням підтримки легальних подорожей, через уніфіковану і високоякісну систему контролю на зовнішніх кордонах ЄС і ефективну обробку Шенгенських віз.

⁹ Regulation (EU) No 515/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 establishing, as part of the Internal Security Fund, the instrument for financial support for external borders and visa and repealing Decision No 574/2007/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0515&from=EN>

Загальний бюджет Фонду складає 2,8 млрд євро, з яких 1,5 млрд планується виділити державам-членам на реалізацію національних програм, 791 млн євро – на управління міграційними потоками вздовж зовнішніх кордонів Союзу, 154 млн – на реалізацію спеціальної транзитної схеми та 264 млн євро – на діяльність і належні заходи Союзу у зазначених сферах, а також невідкладну і технічну допомогу.

Документ передбачає також застосування правил, встановлених Регламентом (Євросоюз) № 514/2014¹⁰.

Цей Регламент скасовує з 1 січня 2014 року Рішення № 574/2007/ЄС, набирає чинності з наступного дня після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 року.

Регламент (Євросоюз) № 516/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що створює Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції, вносить зміни до Рішення Ради 2008/381/ЄС і скасовує Рішення № 573/2007/ЄС і № 575/2007/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Рішення Ради 2007/435/ЄС¹¹

Цим Регламентом створюється Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції (ФПМІ) на період з 1 січня 2014 р. до 31 грудня 2020 р.

Мета Регламенту – сприяння ефективному управлінню міграційними потоками та імплементації, зміцненню і розвитку спільної політики щодо надання притулку, додаткового захисту і тимчасового захисту, а також спільної імміграційної політики, дотримуючись прав і принципів Хартії основоположних прав ЄС.

Загальний бюджет ФПМІ становить 3,1 млрд євро, з яких Європейський Парламент і Комісія погодилися виділити 2,7 млрд євро на національні програми та 385 млн – на діяльність Союзу у зазначених сферах. Згідно з положеннями Регламенту щонайменше

¹⁰ Див. Регламент (Євросоюз) № 514/2014 вище.

¹¹ Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 establishing the Asylum, Migration and Integration Fund, amending Council Decision 2008/381/EC and repealing Decisions No 573/2007/EC and No 575/2007/EC of the European Parliament and of the Council and Council Decision 2007/435/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0516&from=EN>

20% від суми, яку отримають з ФПМІ держави-члени, має бути витрачено на підтримку законної міграції і сприяння ефективній інтеграції мігрантів. Аналогічний відсоток коштів від зазначеної суми держави-члени мають виділити на заходи з надання притулку.

Цей Регламент (без шкоди для його статті 4) передбачає застосування правил, встановлених Регламентом (Євросоюз) № 514/2014¹², скасовує з 1 січня 2014 року Рішення № 573/2007/ЄС, № 575/2007/ЄС і 2007/435/ЄС, набирає чинності з наступного дня після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 року.

Регламент (Євросоюз) № 517/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про фторовані парникові гази та скасування Регламенту (ЄС) № 842/2006¹³

Метою цього Регламенту є захист довкілля через зменшення викидів фторованих парникових газів, зокрема шляхом:

– запровадження правил щодо вмісту, використання, утилізації і знищення фторованих парникових газів, а також щодо інших пов'язаних з цим допоміжних заходів;

– встановлення умов розміщення на ринку спеціальної продукції і обладнання, які містять або функціонують на основі фторованих парникових газів;

– встановлення умов спеціального використання фторованих парникових газів, а також кількісних обмежень щодо розміщення на ринку фторвуглеців.

Положеннями Регламенту детально врегульовано питання: запобігання викидам фторованих парникових газів; проведення перевірок витоку зазначених газів і функціонування систем виявлення витоку; реєстрації і звітування про випадки розгерметизації; запровадження схем відповідальності виробничих підприємств; умов розміщення на ринку і контролю використання фторованих парникових газів тощо.

¹² Див. Регламент (Євросоюз) № 514/2014 вище.

¹³ Regulation (EU) No 517/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on fluorinated greenhouse gases and repealing Regulation (EC) No 842/2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0517&from=EN>

Цей Регламент скасовує з 1 січня 2015 року Регламент (ЄС) № 842/2006, водночас Регламенти (ЄС) № 1493/2007, (ЄС) № 1494/2007, (ЄС) № 1497/2007, (ЄС) № 1516/2007, (ЄС) № 303/2008, (ЄС) № 304/2008, (ЄС) № 305/2008, (ЄС) № 306/2008, (ЄС) № 307/2008 і (ЄС) № 308/2008 залишаються чинними і продовжують застосовуватися, якщо тільки і доки їх не скасовано делегованими чи імплементаційними актами, ухваленими Комісією на виконання цього Регламенту.

Цей документ набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2015 року.

Регламент (Євросоюз) № 536/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про клінічні випробування лікарської продукції, призначеної для використання людиною, а також скасування Директиви 2001/20/ЄС¹⁴

Цей Регламент застосовується до всіх клінічних випробувань, що проводяться в межах ЄС, та покликаний забезпечити захист прав, безпеки, гідності та здоров'я їх суб'єктів.

Відповідно до Регламенту будь-яке клінічне випробування підлягає попередньому науковому та етичному схваленню. Під час процедури схвалення враховуються такі фактори, як:

- очікувана користь для цілей лікування хвороб та охорони здоров'я;
- ризики та незручності для суб'єктів випробувань;
- дотримання вимог щодо виготовлення та імпорту лікарських препаратів для випробувань тощо.

Згідно з положеннями цього документу для внесення суттєвих змін до процесу погодженого клінічного випробування необхідно здійснити додаткову процедуру, передбачену Регламентом.

Окрема увага в Регламенті приділяється захисту прав суб'єктів випробувань, зокрема, передбачається, що:

¹⁴ Regulation (EU) No 536/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on clinical trials on medicinal products for human use, and repealing Directive 2001/20/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0536&from=EN>

– очікувана користь від них має виправдовувати ризики та незручності для їх суб'єктів;

– суб'єкт повинен надати згоду на основі повної інформації про відповідне випробування;

– клінічне випробування повинне бути таким, щоб суб'єкт відчував мінімум болю і дискомфорту;

– суб'єкту має бути надано належний медичний догляд тощо.

Передбачається також, що суб'єкти мають отримувати компенсацію за шкоду, спричинену їм в ході клінічних випробувань.

Цей Регламент скасовує з 28 травня 2016 року Директиву 2001/20/ЄС та набирає чинності на 20-й день з дати свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (Євросоюз) № 537/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про спеціальні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу та скасування Рішення Комісії 2005/909/ЄС¹⁵

Цей Регламент встановлює вимоги до проведення обов'язкового аудиту річної та консолідованої фінансової звітності суб'єктів суспільного інтересу; закріплює положення щодо організації і відбору зазначеними суб'єктами обов'язкових аудиторів і аудиторських фірм для забезпечення незалежності і уникнення конфліктів інтересів, а також передбачає спеціальні норми щодо нагляду за дотриманням аудиторами і аудиторськими фірмами вимог цього Регламенту.

Умови відбору осіб, відповідальних за проведення обов'язкового аудиту, а також мінімальні вимоги до проведення такого аудиту встановлені Директивою 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язків аудит річної звітності та

¹⁵ Regulation (EU) No 537/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on specific requirements regarding statutory audit of public-interest entities and repealing Commission Decision 2005/909/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0537&from=EN>

консолідованої звітності¹⁶; цей Регламент застосовується без шкоди для положень зазначеної Директиви.

Цей Регламент скасовує Рішення Комісії 2005/909/ЄС, набирає чинності на 20-й день після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 17 червня 2016 року, за винятком статті 16(б), яка застосовується з 17 червня 2017 року.

Директива 2014/53/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про гармонізацію законів держав-членів стосовно розміщення на ринку радіобладнання та скасування Директиви 1999/5/ЄС¹⁷

Ця Директива регулює питання розміщення на ринку і функціонування радіобладнання на території ЄС. Документом встановлюються вимоги до виробників такого обладнання, зокрема стосовно безпеки для здоров'я людей, належного рівня електромагнітної сумісності, ефективного використання спектру радіочастот тощо.

Стаття 5 Директиви закріплює вимогу щодо реєстрації певних типів радіобладнання, починаючи з 2018 року. Крім того, встановлюються додаткові вимоги щодо маркування і технічної документації для радіобладнання.

Згідно з положеннями цієї Директиви імпортери та дистриб'ютори відповідного обладнання зобов'язані переконатися, що радіобладнання, яке вони розміщують на ринку, відповідає всім закріпленим у цій Директиві вимогам. Для оцінки відповідності вимогам у Директиві містяться процедури здійснення такої оцінки.

Ця Директива скасовує з 13 червня 2016 року Директиву 1999/5/ЄС та набирає чинності на 20-й день з дати свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

16 Див.: Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язків аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄС та 83/349/ЄС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_844

17 Directive 2014/53/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on the harmonisation of the laws of the Member States relating to the making available on the market of radio equipment and repealing Directive 1999/5/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0053&from=EN>

Рішення № 541/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року, що запроваджує Програму підтримки систем космічного нагляду і слідкування¹⁸

Цим Рішенням запроваджується Програма підтримки систем космічного нагляду і слідкування (КНС), загальною метою якої є сприяння забезпеченню довготривалої доступності європейської і національної космічної інфраструктури, потужностей і послуг, важливих для цілісності та безпеки економік, суспільств і громадян Європи.

Спеціальними цілями Програми підтримки КНС є, зокрема:

– оцінювання і зменшення ризиків для орбітальних операцій європейських космічних літальних апаратів (КЛА), пов'язаних із зіткненнями та надання можливості їх операторам ефективніше забезпечувати планування і реалізацію запобіжних заходів;

– зниження ризиків, пов'язаних із запуском європейських КЛА;

– відстежування безконтрольних проникнень КЛА або космічного сміття в атмосферу Землі та забезпечення ретельнішого і ефективнішого раннього попередження таких випадків з метою зменшення потенційних ризиків для безпеки громадян Союзу і запобігання потенційній шкоді для наземної інфраструктури;

– сприяння забезпеченню мирного використання та вивчення відкритого космосу;

– прагнення запобігти розповсюдженню космічного сміття.

Рішення набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

¹⁸ Decision No 541/2014/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 establishing a Framework for Space Surveillance and Tracking Support [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0541&from=EN>

Регламент (Євросоюз) № 508/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про Європейський фонд морського промислу і рибальства та скасування Регламентів Ради (ЄС) № 2328/2003, (ЄС) № 861/2006, (ЄС) № 1198/2006 і (ЄС) № 791/2007 та Регламенту (Євросоюз) № 1255/2011 Європейського Парламенту і Ради¹⁹

Цим Регламентом створюється Європейський фонд морського промислу і рибальства (ЄФМР), який має сприяти досягненню таких цілей:

– заохочення конкурентоспроможного, екологічно збалансованого, рентабельного і соціально відповідального рибальства і аквакультури;

– прискорення імплементації спільної політики у сфері рибальства (СПР);

– сприяння збалансованому та інклюзивному територіальному розвитку галузей рибальства і аквакультури;

– прискорення розвитку та імплементації інтегрованої морської політики (ІМП) Союзу у спосіб, що доповнюватиме політику згуртованості і СПР.

Положення цього Регламенту застосовуються до операцій, що здійснюються на території Союзу, якщо цим Регламентом не передбачено інше.

Загальний бюджет ЄФМР становить 5,7 млрд євро та розрахований на сім років (2014–2020 рр.), з яких 4,3 млрд має бути виділено державам-членам на підтримання розвитку галузі аквакультури і рибальства, на маркетингові та пов'язані з обробкою продукції заходи, та технічну допомогу.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 року.

¹⁹ Regulation (EU) No 508/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the European Maritime and Fisheries Fund and repealing Council Regulations (EC) No 2328/2003, (EC) No 861/2006, (EC) No 1198/2006 and (EC) No 791/2007 and Regulation (EU) No 1255/2011 of the European Parliament and of the Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0508&from=EN>

Регламент (Євросоюз) № 652/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що встановлює положення щодо управління видатками, пов'язаними з харчовим ланцюгом, здоров'ям і добробутом тварин, здоров'ям рослин і репродуктивного матеріалу рослинного походження, а також що вносить зміни до Директив Ради 98/56/ЄС, 2000/29/ЄС і 2008/90/ЄС, Регламентів (ЄС) № 178/2002, (ЄС) № 882/2004 і (ЄС) № 396/2005 Європейського Парламенту і Ради, Директиви 2009/128/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Регламенту (ЄС) № 1107/2009 Європейського Парламенту і Ради, а також скасування Рішень Ради 66/399/ЄЕС, 76/894/ЄЕС і 2009/470/ЄС²⁰

Цей Регламент закріплює положення щодо управління видатками із загального бюджету ЄС у сферах, на які поширюються норми Союзу:

– що регулюють питання безпеки продовольчих товарів і харчових продуктів на будь-якій стадії їх виробництва, переробки, розповсюдження і реалізації, включаючи правила, спрямовані на забезпечення добросовісної торгівлі і захисту інформації та інтересів споживачів;

– що встановлюють вимоги щодо здоров'я і добробуту тварин;

– щодо заходів захисту рослин чи продукції рослинного походження від шкідливих організмів;

– щодо виробництва і розміщення на ринку репродуктивного матеріалу рослинного походження;

– що встановлюють вимоги до розміщення на ринку продукції для захисту рослин і сталого використання пестицидів;

– що спрямовані на запобігання і мінімізацію ризиків для здоров'я людини і тварин, що походять від субпродуктів тваринного походження та вторинних продуктів;

²⁰ Regulation (EU) No 652/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 laying down provisions for the management of expenditure relating to the food chain, animal health and animal welfare, and relating to plant health and plant reproductive material, amending Council Directives 98/56/EC, 2000/29/EC and 2008/90/EC, Regulations (EC) No 178/2002, (EC) No 882/2004 and (EC) No 396/2005 of the European Parliament and of the Council, Directive 2009/128/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council and repealing Council Decisions 66/399/EEC, 76/894/EEC and 2009/470/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0652&from=EN>

– що регулюють навмисні викиди у довкілля генетично модифікованих організмів;

– щодо захисту прав інтелектуальної власності у зв'язку з охороною і обміном генетичними ресурсами рослинного походження.

Загальною метою таких бюджетних видатків є сприяння високому рівню охорони здоров'я людей, тварин і рослин відповідного харчового ланцюга та у споріднених сферах шляхом запобігання і викорінення захворювань і шкідливих організмів, а також через забезпечення високого рівня захисту споживачів і довкілля, водночас посилюючи конкурентоспроможність харчової промисловості Союзу і сприяючи створенню нових робочих місць.

Регламент вносить зміни до ряду директив і регламентів, скасовує Рішення Ради 66/399/ЄЕС, 76/894/ЄЕС і 2009/470/ЄС, набирає чинності на 3-й день після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 30 червня 2014 року, крім окремих статей, які застосовуються з 1 січня 2017 року.

Регламент (Євросоюз) № 654/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року стосовно реалізації прав Союзу на застосування і виконання правил міжнародної торгівлі та внесення змін до Регламенту Ради (ЄС) № 3286/94, що встановлює процедури Співтовариства у сфері спільної комерційної політики з метою забезпечення реалізації прав Співтовариства згідно з правилами міжнародної торгівлі, зокрема тих, що запроваджені під егідою Світової організації торгівлі²¹

Цим Регламентом встановлюються правила і процедури для забезпечення ефективної і вчасної реалізації прав Союзу тимчасово припиняти чи відмовлятися від договорів концесії чи інших

²¹ Regulation (EU) No 654/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 concerning the exercise of the Union's rights for the application and enforcement of international trade rules and amending Council Regulation (EC) No 3286/94 laying down Community procedures in the field of the common commercial policy in order to ensure the exercise of the Community's rights under international trade rules, in particular those established under the auspices of the World Trade Organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0654&from=EN>

зобов'язань згідно з міжнародними торговельними угодами з наміром:

– відреагувати на порушення третіми країнами міжнародних торговельних норм, що впливають на інтереси Союзу, з огляду на пошук задовільного вирішення ситуації, яке забезпечить відновлення прибутку чи певних вигод для економічних операторів ЄС;

– відновити баланс у певних зобов'язаннях у торговельних відносинах з третіми країнами, коли режим по відношенню до товарів із Союзу викликає стурбованість з огляду на можливий вплив на інтереси ЄС.

Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (Євросоюз) № 655/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує процедуру Європейського ордеру на збереження рахунку для сприяння транскордонному поверненню боргів у цивільних і комерційних справах²²

Цим Регламентом встановлюється процедура в рамках ЄС, що дає змогу кредитору отримати Європейський ордер на збереження рахунку (ордер на збереження, ордер), що позбавляє задоволення позову кредитора певних ризиків шляхом передачі чи вилучення коштів у сумі, визначеній в ордері, які зберігає на банківському рахунку боржник в одній з держав-членів.

Кредитор може скористатися ордером на збереження як альтернативним варіантом до інших відповідних заходів, передбачених національним законодавством.

Регламент застосовується до грошових позовів у цивільних і комерційних питаннях у транскордонних справах, незалежно від судової інстанції, яка розглядає відповідну справу. Проте його положення не поширюються, зокрема на доходи, митні або

²² Regulation (EU) No 655/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a European Account Preservation Order procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0655&from=EN>

адміністративні питання чи відповідальність держави за дії та бездіяльність на виконання своїх державних повноважень (*acta iure imperii*).

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 18 січня 2017 року, за винятком статті 50, яка застосовується з 18 липня 2016 року.

Регламент (Євросоюз) № 656/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує правила контролю на зовнішніх морських кордонах у контексті операційного співробітництва, координованого Європейським агентством управління операційним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав – членів Європейського Союзу²³

Цей Регламент застосовується до операцій з прикордонного контролю, які проводяться державами-членами на їх зовнішніх морських кордонах у контексті операційної співпраці, що координується Європейським агентством управління операційним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав – членів Європейського Союзу.

Згідно із загальними принципами, закріпленими цим Регламентом, заходи, що вживаються для цілей проведення будь-якої морської операції, мають здійснюватися у спосіб, що забезпечує безпеку перехоплених чи врятованих у ході такої операції осіб та безпеку залучених до операції компетентних органів держав-членів чи третіх країн. При цьому необхідно також дотримуватися принципів захисту основоположних прав людини і відмови від примусової репатріації.

Окрема глава Регламенту присвячена спеціальним правилам і процедурам проведення зазначених операцій.

Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

²³ Regulation (EU) No 656/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing rules for the surveillance of the external sea borders in the context of operational cooperation coordinated by the European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.189.01.0093.01.ENG

Директива 2014/59/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує правові рамки для відшкодування і розпуску кредитних інституцій та інвестиційних фірм та вносить зміни до Директиви Ради 82/891/ЄЕС, Директив 2001/24/ЄС, 2002/47/ЄС, 2004/25/ЄС, 2005/56/ЄС, 2007/36/ЄС, 2011/35/Євросоюз, 2012/30/Євросоюз і 2013/36/Євросоюз, а також Регламентів (ЄС) № 1093/2010 і (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради²⁴

Ця Директива запроваджує правила і процедури стосовно відшкодування і розпуску таких суб'єктів, як

1) інституції, створені на території ЄС;

2) фінансові інституції, створені на території ЄС, коли такі інституції є дочірніми компаніями кредитної інституції чи інвестиційної фірми або компанії, зазначеної у пунктах 3) або 4) нижче, та підлягають консолідованому нагляду головного підприємства згідно зі статтями 6–17 Регламенту (Євросоюз) № 575/2013;

3) фінансові холдингові компанії, змішані фінансові холдингові компанії та холдингові компанії зі змішаними видами діяльності, створенні на території ЄС;

4) головні фінансові холдингові компанії будь-якої з держав-членів, головні фінансові холдингові компанії ЄС, головні змішані фінансові холдингові компанії будь-якої з держав-членів та головні змішані фінансові холдингові компанії ЄС;

5) філії інституцій, створених за межами ЄС відповідно до спеціальних умов, встановлених у цій Директиві.

Директивою встановлено детальні правила і процедури складення планів відшкодування і розпуску зазначених інституцій, призначення компетентних органів, звітування тощо.

²⁴ Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms and amending Council Directive 82/891/EEC, and Directives 2001/24/EC, 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2005/56/EC, 2007/36/EC, 2011/35/EU, 2012/30/EU and 2013/36/EU, and Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 648/2012, of the European Parliament and of the Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059&from=EN>

Ця Директива набирає чинності на 20-й день після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», крім її статті 124 (пункт 4 статті 74 Директиви 2013/36/Євросоюз скасовується), яка набирає чинності з 1 січня 2015 року.

Директива 2014/61/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про заходи щодо зменшення витрат на розгортання високошвидкісних електронних комунікаційних мереж²⁵

Директива спрямована на сприяння і стимулювання впровадження високошвидкісних електронних комунікаційних мереж через заохочення спільного використання існуючої матеріально-технічної бази і надання можливостей для ефективнішого розгортання нової інфраструктури з метою зменшення витрат на введення таких мереж в експлуатацію. Для цього документом також встановлюються мінімальні вимоги стосовно будівельних робіт і фізичної інфраструктури з огляду на зближення певних аспектів законів, підзаконних та адміністративних положень держав-членів у цих сферах.

Положеннями Директиви регулюються питання доступу до існуючої інфраструктури і умови її використання (включаючи принцип прозорості), процедури надання відповідних дозволів на здійснення робіт, планування і координації будівельних робіт, накладення штрафів, призначення компетентних органів тощо.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

²⁵ Directive 2014/61/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on measures to reduce the cost of deploying high-speed electronic communications networks [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0061&from=EN>

Директива 2014/60/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про повернення культурних об'єктів, незаконно переміщених з території держави-члена, а також про внесення змін до Регламенту (Євросоюз) № 1024/2012 (оновлена версія)²⁶

Ця Директива покликана сприяти поверненню культурних об'єктів, що розцінюються як національне багатство, які були незаконно переміщені з території будь-якої з держав-членів після 1 січня 1993 року. Повернення має здійснюватися відповідно до процедури, закріпленої в Директиві.

Передбачається, що компетентні органи держав-членів мають сприяти пошуку та встановленню власників культурних об'єктів, що були незаконно переміщені, вживати заходів для збереження таких об'єктів, виступати посередниками у процесі повернення тощо.

Запит на пошук зазначених культурних об'єктів здійснюється державою-членом. Повернення може бути здійснене, якщо об'єкт був незаконно переміщений менш ніж за 30 років до моменту запиту, однак у певних випадках цей строк може бути подовжений до 75 років. Повернення здійснюється у судовому порядку з виплатою справедливої компенсації нинішньому власнику відповідного культурного об'єкту.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу»; ряд її статей набирає чинності з 19 грудня 2015 року.

²⁶ Directive 2014/60/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the return of cultural objects unlawfully removed from the territory of a Member State and amending Regulation (EU) No 1024/2012 (Recast) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0060&from=EN>

Директива 2014/62/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про кримінально-правовий захист євро та інших валют від підробки, а також скасування Рамкового Рішення Ради 2000/383/ЮВС²⁷

З метою зменшення негативного впливу, який підробка валют має на суспільство, ця Директива визначає, які вчинки мають розглядатися як злочинні і які покарання мають нести злочинці, що займаються підробкою. Вона також містить загальні положення, спрямовані на вдосконалення процедур розслідування і посилення боротьби проти подібних злочинів.

Зокрема, Директивою визначається, що держави-члени повинні розглядати в якості кримінальних такі вчинки:

- будь-яке виготовлення або видозміна валюти;
- випуск підробленої валюти в обіг;
- імпорт, експорт, перевезення та придбання фальшивої валюти;
- виготовлення, придбання або володіння інструментами, програмами та інформацією для підробки, а також голографіями, водяними знаками та іншими елементами захисту валюти від підробок.

Крім того, передбачається покарання також за підбурювання та сприяння подібним злочинам; за всі перелічені у Директиві злочини передбачається покарання у вигляді позбавлення волі. Окремо в документі звертається увага на питання участі юридичних осіб у підробленні валюти.

Ця Директива замінює Рамкове Рішення Ради 2000/383/ЮВС та набирає чинності на наступний день після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

²⁷ Directive 2014/62/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the protection of the euro and other currencies against counterfeiting by criminal law, and replacing Council Framework Decision 2000/383/JHA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0062&from=EN>

Директива 2014/66/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про умови в'їзду і постійного проживання громадян третіх країн на території Європейського Союзу в рамках внутрішньокорпоративного трансферу²⁸

Ця Директива покликана полегшити процес переміщення працівників у рамках внутрішньокорпоративних трансферів у межах Європейського Союзу та визначає умови в'їзду і проживання протягом понад 90 днів громадян третіх країн та членів їхніх сімей у рамках таких трансферів.

Для отримання дозволу на внутрішньокорпоративний трансфер громадянин третьої країни має виконати такі умови:

- надати докази того, що приймаюче підприємство і підприємство в третій країні належать до однієї структури;
- надати докази працевлаштування у структурі підприємства протягом тривалого періоду (до 12 місяців поспіль);
- надати трудовий договір;
- надати докази наявності належної кваліфікації та досвіду для роботи на приймаючому підприємстві;
- надати належний проїзний документ та, за необхідності, візу або візову заяву тощо.

Положеннями Директиви також визначаються процедури подачі документів для отримання такого дозволу та підстави для відмови.

Працівники, які отримали дозвіл на внутрішньокорпоративний трансфер, мають право на в'їзд і перебування на території держави-члена, вільний доступ до всієї її території, а також можливість здійснення діяльності, передбаченої дозволом. Таким працівникам також дозволено працювати в іншій державі-члені протягом нетривалого періоду (до 90 днів протягом півроку) на підприємстві, що входить до тієї самої структури.

Відповідно до Директиви максимальна тривалість внутрішньокорпоративного трансферу не може перевищувати три

²⁸ Directive 2014/66/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the conditions of entry and residence of third-country nationals in the framework of an intra-corporate transfer [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0066&from=EN>

роки для управлінського персоналу і один рік – для стажерів. Для продовження перебування на території держави-члена працівникам необхідно отримати дозвіл на проживання.

Ця Директива набирає чинності на наступний день після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 562/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про участь Європейського Союзу у збільшенні капіталу Європейського інвестиційного фонду²⁹

Враховуючи те, що нинішній розмір капіталу Європейського інвестиційного фонду (ЄІФ, далі – Фонд) не дозволяє йому розвивати свою діяльність, Європейський Союз вирішив збільшити свою участь у ЄІФ на 450 млн євро. Основною метою цього рішення є посилення підтримки Фондом підприємств малого і середнього бізнесу.

Відповідно до Рішення збільшення капіталу Фонду відбуватиметься поступово впродовж чотирьох років, починаючи з 2014 року.

Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 585/2014/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року про розгортання операційно сумісної загальносоюзної послуги електронної телефонії (е-телефонії)³⁰

Згідно з положеннями цього Рішення держави-члени розгортають на своїй території (не пізніше 1 жовтня 2017 року) інфраструктуру пунктів реагування громадської безпеки з е-телефонією³¹, необхідну для належного прийняття і здійснення всіх

²⁹ Decision No 562/2014/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the participation of the European Union in the capital increase of the European Investment Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0562&from=EN>

³⁰ Decision No 585/2014/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the deployment of the interoperable EU-wide eCall service [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2014.164.01.0006.01.ENG>

³¹ Спеціально обладнані місця, у яких приймаються виключно екстрені телефонні виклики та передаються у відповідні служби порятунку. – Прим. перекладача.

е-дзвінків (за необхідності, з відфільтровуванням тих, що не мають екстреного характеру), з метою забезпечення повної функціональності, сумісності, взаємодії, безперервності та узгодженості загальносоюзної послуги е-телефонії.

Держави-члени забезпечують безоплатне здійснення е-дзвінків для користувачів послуги е-телефонії. Крім цього, вони мають забезпечити можливість здійснення електронних дзвінків із будь-якої точки на своїй території, за умови наявності у ній принаймні однієї громадської мережі мобільного бездротового зв'язку.

Рішення набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рекомендація Комісії від 14 липня 2014 року щодо принципів захисту гравців в азартні онлайн-ігри і споживачів послуг, пов'язаних з азартними онлайн-іграми, а також щодо застереження неповнолітніх від азартних онлайн-ігор (2014/478/Євросоюз)³²

Враховуючи:

– проблеми, які створюють для громадян Союзу (зокрема, для неповнолітніх) азартні онлайн-ігри та пов'язані з ними послуги, у 2011 році Комісія провела громадські консультації щодо «Зеленої книги стосовно азартних онлайн-ігор на внутрішньому ринку»³³, за результатами яких було визначено спільні цілі держав-членів у сфері регулювання послуг, пов'язаних з азартними онлайн-іграми, та ключові пріоритетні сфери для діяльності Союзу;

– Повідомлення Комісії «До масштабної європейської програми для азартних онлайн-ігор», ухвалене 23 жовтня 2012 року, у якому Комісія запропонувала ряд заходів, що могли б дати відповідь на регуляторні, суспільні й технічні виклики, які створили азартні онлайн-ігри;

³² Commission Recommendation of 14 July 2014 on principles for the protection of consumers and players of online gambling services and for the prevention of minors from gambling online (2014/478/EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.214.01.0038.01.ENG

³³ Green Paper on online gambling in the internal market (COM (2011) 128 final) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0128:FIN:en:PDF>

– Резолюцію від 10 вересня 2013 року про азартні онлайн-ігри на внутрішньому ринку³⁴, в якій Європейський Парламент закликав Комісію вивчити можливості взаємодії між національними самовиключними реєстрами, а також підвищити рівень обізнаності щодо ризиків, пов'язаних із призвичаєнням до азартних ігор,

Комісія рекомендує державам-членам забезпечити якомога вищий рівень захисту споживачів, гравців та неповнолітніх через ухвалення принципів відповідального надання комерційних послуг, пов'язаних з азартними онлайн-іграми з метою захисту здоров'я та мінімізації можливих економічних збитків, до яких може призвести непереборна чи надмірна схильність до азартних ігор.

Принципи стосуються, зокрема інформації, що має бути розміщена на головній сторінці веб-сайту операторів азартних онлайн-ігор, із зазначенням вікових обмежень тощо; заборони для неповнолітніх залучатися до азартних онлайн-ігор; певних обмежень щодо та мінімізації рекламних повідомлень, що закликають до азартних онлайн-ігор; процедур реєстрації та перевірки відповідної інформації про гравців; часових та інших обмежень для гравців; а також окремих аспектів фінансування, контролю та надання інформації про азартні онлайн-ігри.

Держави-члени мають подати Комісії інформацію про заходи, вжиті на національному рівні на виконання цієї Рекомендації, до 19 січня 2016 року, щоб дати їй можливість оцінити її виконання до 19 січня 2017 року.

34

Регламент (Євросоюз) № 806/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 липня 2014 року, що запроваджує єдині правила та єдину процедуру розпуску кредитних інституцій та окремих інвестиційних фірм у рамках єдиного механізму розпуску та єдиного фонду для розпуску, а також вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 1093/2010³⁵

Цей Регламент запроваджує єдині правила та єдину процедуру розпуску суб'єктів, створених у державах-членах, що є учасниками єдиного механізму нагляду (ЄМН) (далі – держави-учасниці), запровадженого Регламентом Ради (Євросоюз) № 1024/2013³⁶. Правила і процедура мають застосовуватися Єдиною радою у справах розпуску разом із Радою і Комісією та національними компетентними органами в рамках єдиного механізму розпуску (ЄМР), запровадженого цим Регламентом. Для впровадження ЄМР створюється Єдиний фонд для розпуску (далі – Фонд).

Використання ресурсів Фонду зумовлюється набранням чинності відповідною угодою між державами-учасницями про передачу і об'єднання коштів, зібраних на національному рівні, у представництвах Фонду на національному рівні.

Суб'єктами застосування цього Регламенту є кредитні інституції, створенні у державах-учасницях; головні підприємства, включаючи фінансові холдингові компанії і змішані фінансові холдингові компанії, створенні у державах-учасницях, коли вони підлягають консолідованому нагляду ЄЦБ на виконання Регламенту (Євросоюз) № 1024/2013; а також інвестиційні фірми і фінансові інституції, створені у державах-учасницях, коли вони підлягають консолідованому нагляду головного підприємства, що здійснюється ЄЦБ на виконання вищезазначеного регламенту.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та

³⁵ Regulation (EU) No 806/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2014 establishing uniform rules and a uniform procedure for the resolution of credit institutions and certain investment firms in the framework of a Single Resolution Mechanism and a Single Resolution Fund and amending Regulation (EU) No 1093/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.225.01.0001.01.ENG

³⁶ Див. Council Regulation (EU) No 1024/2013 of 15 October 2013 conferring specific tasks on the European Central Bank concerning policies relating to the prudential supervision of credit institutions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:287:TOC>

застосовується, крім винятків, передбачених його статтею 99, з 1 січня 2016 року.

Рішення Ради 2014/486/СЗБП від 22 липня 2014 року про Консультаційну місію ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine)³⁷

Цим рішенням Рада Європейського Союзу у рамках Спільної та оборонної політики ЄС створила Консультаційну місію ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine).

Місія покликана надавати відповідним українським органам поради та настанови для розробки нових стратегій з питань безпеки та у подальшому підтримувати всебічні та послідовні зусилля у проведенні реформ, з метою:

– створення основи для планування та проведення реформ, що сприятимуть забезпеченню безпеки відповідними службами для становлення верховенства права, у такий спосіб, щоб посилити їх вагу та впевненість і довіру до них у суспільстві, з дотриманням прав людини та відповідно до процесу проведення конституційної реформи;

– проведення реорганізації та реструктуризації служб безпеки, що надасть змогу відновити контроль та підзвітність у цій сфері.

Консультаційна місія ЄС складатиметься з експертів держав-членів ЄС, представників його інституцій та Європейської служби зовнішніх справ. Мандат наданий місії строком на два роки.

Рішення набирає чинності у день його прийняття.

24 липня 2014 р. Головою Консультаційної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні призначено Кальмана Міжея.³⁸

³⁷ Council Decision 2014/486/CFSP of 22 July 2014 on the European Union Advisory Mission for Civilian Security Sector Reform Ukraine (EUAM Ukraine) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0486&from=EN>

³⁸ Political and Security Committee Decision EUAM Ukraine/1/2014 of 24 July 2014 on the appointment of the Head of Mission of the European Union Advisory Mission for Civilian Security Sector Reform Ukraine (EUAM Ukraine) (2014/644/CFSP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.267.01.0006.01.ENG

Регламент (Євросоюз) № 909/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про вдосконалення розрахунків за цінними паперами в Європейському Союзі та центральні депозитарії цінних паперів, а також про внесення змін до Директив 98/26/ЄС і 2014/65/ЄС та Регламенту (Євросоюз) № 236/2012³⁹

Цей Регламент визначає вимоги до розрахунків за фінансовими інструментами в ЄС та встановлює правила щодо створення і діяльності центральних депозитаріїв цінних паперів. Документ покликаний гарантувати безпечне, ефективне та безперешкодне проведення розрахунків. Регламент поширюється на всі види фінансових інструментів та всі види діяльності центральних депозитаріїв.

Щодо центральних депозитаріїв, у положеннях Регламенту визначається, що питання їх створення та нагляду за їхньою діяльністю відносяться до компетенції держав-членів, у яких такі депозитарії створюються. Відповідно до Регламенту в процесі створення та нагляду повинен брати участь орган держави-члена, відповідальний за систему розрахунків за цінними паперами, а також центральні банки країн ЄС, відповідальні за основні валюти, в яких здійснюються розрахунки.

Регламент також встановлює процедуру отримання центральними депозитаріями дозволу на діяльність, вимоги щодо контролю за їхньою діяльністю, правила організації їхньої роботи тощо. Крім того, Регламент визначає умови діяльності депозитаріїв в інших державах-членах.

Регламентом вносяться зміни до Директив 98/26/ЄС та 2014/65/ЄС, а також Регламенту (Євросоюз) № 236/2012.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

³⁹ Regulation (EU) No 909/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on improving securities settlement in the European Union and on central securities depositories and amending Directives 98/26/EC and 2014/65/EU and Regulation (EU) No 236/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0909&from=EN>

Регламент (Євросоюз) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію і трастові послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку, а також скасування Директиви 1999/93/ЄС⁴⁰

Цей Регламент покликаний підвищити рівень довіри до електронних транзакцій на внутрішньому ринку ЄС шляхом встановлення єдиної правової основи для безпечної взаємодії між громадянами, підприємствами та державними органами, і тим самим підвищити ефективність публічних та приватних он-лайн послуг та комерційної діяльності на території Союзу.

З цією метою у Регламенті:

– закріплені умови визнання державами-членами засобів електронної ідентифікації інших держав-членів;

– визначені правила надання трастових послуг для електронних транзакцій;

– встановлені правові рамки функціонування електронних підписів, електронних печаток, електронних документів тощо.

Цей Регламент скасовує з 1 липня 2016 року Директиву 1999/93/ЄС та набирає чинності на 20-й день з дати свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (Євросоюз) № 911/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про багаторічне фінансування діяльності Європейського агентства з питань морської безпеки у сфері боротьби із забрудненням морів, спричиненим судами та нафто- і газовидобувними установками⁴¹

З урахуванням потенційного впливу на екологію та високих економічних затрат у результаті випадків забруднення морської акваторії цим Регламентом визначається належне фінансування для Європейського агентства з питань морської безпеки (далі –

⁴⁰ Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0910&from=EN>

⁴¹ Regulation (EU) No 911/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on multiannual funding for the action of the European Maritime Safety Agency in the field of response to marine pollution caused by ships and oil and gas installations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0911&from=EN>

Агентство), яке дасть йому можливість забезпечувати ефективнішу боротьбу із забрудненням морів, спричиненим судами та нафто- і газовидобувними установками.

З цією метою Регламентом передбачене виділення 160 млн євро на фінансування діяльності Агентства у період 2014-2020 рр. Завдання визначення щорічного бюджету покладене на Європейський Парламент і Раду.

Відповідно до Регламенту зазначені кошти мають бути спрямовані на:

- фінансування систем супутникового спостереження, обладнання та суден для боротьби із забрудненням;
- удосконалення співробітництва між державами-членами та надання їм необхідної технічної допомоги;
- збирання, аналіз та поширення інформації щодо забруднення морів.

Цей Регламент набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 січня 2014 р. до 31 грудня 2020 р.

Регламент (Євросоюз) № 912/2014 Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року, що встановлює правові рамки для управління фінансовою відповідальністю, пов'язаною з діяльністю трибуналів з урегулювання спорів між інвестором і державою, створених відповідно до міжнародних угод, стороною яких є Європейський Союз⁴²

Цей Регламент стосується фінансової відповідальності, пов'язаної з вирішенням спорів між інвесторами з третіх країн та державами-членами, що виникають на підставі інвестиційних угод, сторонами яких є Європейський Союз та його держави-члени.

Згідно з положеннями Регламенту фінансова відповідальність, що виникає в результаті спорів, має розподілятися таким чином:

⁴² Regulation (EU) No 912/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 establishing a framework for managing financial responsibility linked to investor-to-state dispute settlement tribunals established by international agreements to which the European Union is party [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0912&from=EN>

– Європейський Союз несе відповідальність за дії своїх інституцій і органів;

– будь-яка держава-член несе відповідальність за власну діяльність;

– якщо діяльність будь-якої держави-члена зумовлена вимогами права ЄС, відповідальність за таку діяльність несе Союз.

Аналогічним чином у Регламенті визначається, що якщо спір стосується діяльності інституцій і органів ЄС, відповідачем має виступати Союз; в інших випадках відповідачем є відповідна держава-член.

Регламент також містить ряд вимог щодо проведення арбітражу, а також стосовно виплати компенсації за рішеннями та угодами про врегулювання спорів.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2014/89/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року, що встановлює правові рамки для планування морського простору⁴³

Враховуючи зростаючу необхідність у дедалі активнішому використанні морського простору для цілей видобутку енергії з відновлювальних джерел, а також нафти та газу, риболовлі, збереження екосистем та біорозмаїття, видобутку сировини, туризму тощо, ця Директива встановлює єдиний підхід до планування та управління морським простором. Директива покликана забезпечити стабільний розвиток і зростання морських зон та раціональне використання морських ресурсів.

Згідно з положеннями Директиви кожна держава-член має запровадити практику планування морського простору. При плануванні держави-члени повинні враховувати різні аспекти, що стосуються економіки, соціального життя та довкілля; намагатися забезпечити розвиток морського сектору, зокрема видобутку

⁴³ Directive 2014/89/EU of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 establishing a framework for maritime spatial planning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0089&from=EN>

енергії, розвитку транспорту, риболовлі; а також сприяти захисту довкілля.

Крім того, у Директиві передбачено, що при плануванні морського простору держави-члени мають забезпечити участь громадськості у цьому процесі, а також співпрацювати між собою та з третіми країнами.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2014/90/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про суднове обладнання і скасування Директиви Ради 96/98/ЄС⁴⁴

Завданням цієї Директиви є забезпечення безпеки на морі та попередження забруднення моря шляхом уніфікованого застосування міжнародних інструментів щодо суднового обладнання, а також забезпечення вільного переміщення такого обладнання в межах ЄС.

Директива поширюється на обладнання, що розміщується на судах ЄС, для якого необхідне схвалення керівних органів держави прапору судна, незалежно від місця розташування судна в момент встановлення такого обладнання.

Відповідно до положень Директиви суднове обладнання має відповідати певним вимогам щодо дизайну, конструкції та характеристик, закріпленим у відповідних міжнародних інструментах. Директива вимагає від держав-членів дотримуватися цих вимог при видачі дозволів суднам, що здійснюють діяльність під їхніми прапорами.

Суднове обладнання, що відповідає вказаним вимогам, повинне мати спеціальне маркування, зразок якого міститься у Додатку до цієї Директиви.

Ця Директива скасовує з 18 вересня 2016 року Директиву Ради 96/98/ЄС та набирає чинності на 20-й день з дати свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

⁴⁴ Directive 2014/90/EU of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on marine equipment and repealing Council Directive 96/98/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0090&from=EN>

Директива 2014/92/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 23 липня 2014 року про порівнянність комісій, що стосуються платіжних рахунків, зміни платіжних рахунків та доступу до базових платіжних рахунків⁴⁵

Ця Директива закріплює правила щодо прозорості та порівнянності комісій, що стягуються з власників платіжних рахунків, розміщених у межах ЄС, правила щодо зміни платіжних рахунків у державах-членах та правила щодо спрощення відкриття таких рахунків в інших державах-членах. Крім того, Директива визначає, що держави-члени мають гарантувати споживачам право на відкриття та користування базовими платіжними рахунками.

Директива поширюється на платіжні рахунки, за допомогою яких користувачі можуть, зокрема вносити кошти на рахунок, виводити їх, а також переводити та отримувати зазначені кошти.

Відповідно до положень Директиви надавачі платіжних послуг мають безоплатно і принаймні раз на рік надавати користувачам виписки із зазначенням всіх стягнутих комісій. Держави-члени мають забезпечити користувачам доступ до веб-сайтів, на яких можна порівняти комісії різних надавачів платіжних послуг. Крім того, держави-члени мають створити належні умови для вільної зміни рахунків, їх відкриття в інших державах-членах, а також забезпечити право всіх споживачів на доступ до базових платіжних рахунків.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

⁴⁵ Directive 2014/92/EU of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on the comparability of fees related to payment accounts, payment account switching and access to payment accounts with basic features [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0092&from=EN>

Регламент Ради (Євросоюз) № 833/2014 від 31 липня 2014 року стосовно обмежувальних заходів у зв'язку із діями Росії щодо дестабілізації ситуації в Україні⁴⁶

Зважаючи на те, що Російська Федерація продовжує діяльність, спрямовану на те, щоб підірвати територіальну цілісність, суверенітет та незалежність України, та на необхідність підтримки ідеї мирного врегулювання кризи, що склалася, Рада Європейського Союзу ухвалила рішення про запровадження пакету подальших обмежувальних заходів проти РФ.

Цим Регламентом Рада запроваджує заборону на прямий або непрямий продаж, поставку, передачу та експорт товарів та технологій подвійного призначення для використання їх у Росії з військовою метою чи російськими військовими як кінцевими користувачами.

Передбачається, що для продажу, поставок, передачі чи експорту технологій в РФ, зокрема певних видів труб, підіймачів та інструментів (повний перелік див. у Додатку II до Регламенту), необхідно буде отримати ліцензію від відповідних органів держав – членів ЄС. Забороняється видавати ліцензію, якщо технології застосовуватимуться для глибоководного розвідування та видобутку нафти, освоєння нафтових родовищ арктичного шельфу чи видобутку сланцевої нафти в Росії, крім випадків коли поставка відповідного обладнання здійснюється на виконання контрактів, підписаних до 1 серпня 2014 р.

Забороняється надавати пряму чи непрямую технічну допомогу щодо товарів та технологій, перелічених у Спільному воєнному списку, а також фінансування та фінансову допомогу для продажу, поставок, передачі чи експорту зазначених товарів та послуг.

Крім того, Регламент забороняє купівлю, продаж, надання брокерських послуг та допомоги під час емісії оборотних цінних паперів та грошових інструментів зі строком погашення понад 90 днів, що були випущені після 1 серпня 2014 р. російськими державними банками, перелік яких міститься у Додатку III до Регламенту, неєвропейських дочірніх компаній банків, які їм

⁴⁶ Council Regulation (EU) No 833/2014 of 31 July 2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.229.01.0001.01.ENG

належать більш ніж на 50%, або інших осіб, які діють за дорученням вказаних банків чи їхніх дочірніх компаній.

Цей Регламент набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради 2014/512/СЗБП від 31 липня 2014 року стосовно обмежувальних заходів у зв'язку із діями Росії щодо дестабілізації ситуації в Україні⁴⁷

У цьому Рішенні ще раз наголошується на тому, що ЄС рішуче засуджує порушення суверенітету та територіальної цілісності України Російською Федерацією та закликає її до припинення дій, спрямованих на подальшу дестабілізацію ситуації в країні. Водночас, з огляду на те, що Російська Федерація не дослухалася до вимог щодо припинення потоку зброї, бойової техніки та бійців в Україну для досягнення швидких та відчутних результатів із деескалації конфлікту та щодо відведення військ від кордонів, Рада вважає за доцільне запровадити нові обмежувальні заходи.

Цим Рішенням Рада забороняє купівлю, продаж, надання брокерських послуг та допомогу під час емісії чи інших дій з облігаціями, акціями та подібними інструментами фінансового ринку зі строком погашення понад 90 днів, що були випущені після 1 серпня ц. р. російськими державними банками, а саме: «Сбербанком», Банком «ВТБ», «Газпромбанком», «Внешэкономбанком» та «Россельхозбанком».

Заборона поширюється на операції з облігаціями, акціями та подібними інструментами фінансового ринку неєвропейських дочірніх компаній банків, які їм належать більш ніж на 50%, або інших осіб, які діють за дорученням вказаних банків чи їхніх дочірніх компаній.

Крім того, санкції стосуються співробітництва між державами – членами ЄС та РФ у військово-оборонній сфері. Так, забороняється продаж в Росію, поставка, передача та експорт озброєння та пов'язаних матеріалів усіх видів, серед іншого, зброї та амуніції, військових транспортних засобів, обладнання, а також продукції

⁴⁷ Council Decision 2014/512/CFSP of 31 July 2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0512&from=EN>

подвійного призначення. Забороняється надання технічної допомоги, брокерських послуг, фінансової допомоги та фінансування, а саме, грантів, позик і страхування експортного кредитування для отримання зазначених товарів.

Цим Рішенням також запроваджується спеціальний режим експортного ліцензування щодо окремих видів технологій в енергетичній сфері. Водночас забороняється надання ліцензій відповідними органами держав – членів ЄС на поставку, продаж, передачу та експорт високотехнологічного устаткування для глибоководного розвідування та видобутку нафти, освоєння нафтових родовищ арктичного шельфу чи видобутку сланцевої нафти в Росії, крім випадків коли поставка відповідного обладнання здійснюється на виконання контрактів, підписаних до 1 серпня 2014 р.

Це Рішення застосовуватиметься до 31 липня 2015 року, але, за необхідності, воно може переглядатися і оновлюватися. Документ набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАЛА проти України» від 3 липня 2014 р. (заява № 4436/07)⁴⁸

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6(1) «Право на справедливий суд»;

Обставини справи

Заявницею у справі виступила Анжела Володимирівна Мала, 1968 р. н.

4 січня 1994 р. Ленінський районний суд м. Запоріжжя зобов'язав колишнього чоловіка заявниці громадянина С. виплачувати аліменти на утримання доньки, яка проживала із заявницею.

24 січня 2006 р. відповідно до висновку державного виконавця борг громадянина С. із виплати аліментів складав 7 тис. 546 грн., з них 2 тис. 52 грн за 2005 р. Розрахунки були проведені виходячи з розміру середньої заробітної плати у місці проживання громадянина С., оскільки на той час він був безробітним.

1 квітня 2006 р. державний виконавець подав висновок із новими розрахунками, відповідно до якого сума боргу складала 667 грн 50 коп. на період до 31 березня 2006 р., з них 480 грн за 2005 р. Цей висновок був переданий заявниці 4 квітня 2006 р. і впродовж десяти днів вона мала право його оскаржити.

26 січня 2006 р. заявниця подала цивільну скаргу з метою стягнення штрафу з громадянина С. за невчасну виплату аліментів на дитину.

3 квітня 2006 р. Хортицький районний суд частково задовольнив цивільну скаргу заявниці й на основі висновку державного виконавця від 1 квітня 2006 р. ухвалив рішення, що

⁴⁸ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MALA v. UKRAINE 3 July 2014 (Application no. 4436/07) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145228>

громадянин С. повинен виплатити заявниці 141 грн 58 коп. відшкодувань.

Заявниця подала апеляційну та касаційну скарги на рішення суду від 3 квітня 2006 р., стверджуючи, що покладатися на висновок державного виконавця від 1 квітня 2006 р. було неправомірно, оскільки вона отримала його 4 квітня 2006 р. і мала право його оскаржити.

23 травня 2006 р. Апеляційний суд Запорізької області підтримав рішення суду нижчої інстанції від 3 квітня 2006 р., відзначивши, що суд правильно керувався висновком державного виконавця від 1 квітня 2006 р., при цьому не надавши обґрунтування своєму рішення.

24 травня 2006 р. Хортицький районний суд м. Запоріжжя ухвалив рішення про те, що висновок державного виконавця від 1 квітня 2006 р. був неправильним.

21 листопада 2006 р. Верховний суд України відхилив касаційну скаргу заявниці на рішення від 3 квітня та 23 травня 2006 р., відзначивши, що вона була необґрунтованою.

4 січня 2007р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення її права на справедливий суд, оскільки рішення у її справі приймалося формально і без врахування доказів та аргументів, наданих нею.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції у зв'язку із ненаданням належного обґрунтування та вичерпних і аргументованих пояснень національним судом причин того, чому не були враховані докази, надані заявницею, та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 900 євро відшкодування моральної шкоди.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУГЛОВ проти України» від 10 липня 2014 р. (заява № 28825/02)⁴⁹

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5(1), (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6(1), (2), (3) «Право на справедливий суд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

Обставини справи

Заявником у справі виступив Олександр Сергійович Буглов, 1968 р.н., який відбуває покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

22 жовтня 1999 р. прокуратура Куйбишевського району м. Донецьк порушила кримінальну справу за фактом ряду вбивств та пов'язаних із ними пограбувань. У невизначену дату заявника та громадянина Л. як підозрюваних у вчиненні зазначених злочинів було оголошено у розшук і 31 січня 2000 р. заарештовано.

За словами заявника під час затримання працівники міліції катували його. 1 лютого 2000 р. під час проведення допиту заявник поскаржився на дії працівників міліції, відповідно було проведено медичне обстеження, що засвідчило наявність у заявника численних синців та саден на голові, обличчі, губах, зап'ястках та інших частинах тіла.

4 лютого 2000 р. прокуратура Київського району м. Донецьк видала розпорядження про попереднє ув'язнення заявника. Того ж дня заявника перевели в Ізолятор тимчасового утримання Донецького міського управління (далі – ІТУ), де за його свідченнями катування продовжилися. Медики засвідчили наявність у заявника синців та інших ушкоджень. Однак прокуратура декілька разів ухвалювала рішення про те, що немає

⁴⁹ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BUGLOV v. UKRAINE 10 July 2014 (Application no. 28825/02) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145350>

необхідності відкривати кримінальне провадження за фактом жорстокого поводження.

Під час допитів, які проходили 4, 5, 7, 17 та 23 лютого, а також 15 березня 2000 р. громадянин Л. зізнався у тому, що він брав участь у вбивстві восьми осіб, вказав місце, де були сховані тіла та знаряддя вбивства, а також надав свідчення про те, що із восьми осіб п'ять були вбиті заявником.

23 березня 2000 р. прокуратура Донецької області подовжила строк попереднього ув'язнення заявника до 1 червня 2000 р. у зв'язку із тяжкістю злочинів, у яких його обвинувачували. 8 грудня 2000 р. цей строк було подовжено до максимального у п'ять місяців.

12 квітня 2000 р. заявника перевели до СІЗО м. Донецьк. За свідченнями заявника умови утримання в установі, як і в ІТУ, були неналежними, й адміністрація СІЗО відстежувала його кореспонденцію. Більш того, заявника відправили до карцеру на десять днів, коли він відправив до київського управління міліції листом скаргу на неналежні умови його утримання під вартою.

16 грудня 2002 р. Апеляційний суд Донецької області як суд першої інстанції визнав заявника винним і засудив до довічного позбавлення волі.

29 травня 2003 р. Верховний суд України відхилив апеляційну скаргу заявника, залишивши рішення від 16 грудня 2002 р. без змін.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав у зв'язку із жорстоким поводженням працівників міліції, неналежними умовами утримання його під вартою, а також надмірною тривалістю попереднього ув'язнення та втручанням у його листування.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 3 Конвенції у зв'язку із неналежними умовами утримання у Донецькому СІЗО, ст. 5(3) у зв'язку із відсутністю обґрунтування для тривалого попереднього ув'язнення заявника та ст. 8 у зв'язку із втручанням у листування, відхиливши решту скарг.

Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 12 тис. євро відшкодування моральної шкоди, а також 101 євро відшкодування судових витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОМЕЛЬЧЕНКО проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 34592/06)⁵⁰

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6(1), (3)(с) «Право на справедливий суд»

Обставини справи

Заявник у справі – Сергій Володимирович Омельченко, 1972 р. н., відбуває покарання у вигляді позбавлення волі у м. Бердичів.

27 жовтня 2004 р. у м. Сімферополь було знайдено тіло громадянки В., яка померла внаслідок отримання численних ножових поранень.

28 жовтня 2004 р. було встановлено, що відбитки пальців, знайдені на записнику громадянки В., можуть належати заявнику.

29 жовтня 2004 р. працівники міліції здійснили обшук у будинку заявника, вилучивши деякі речі, та доправили його до відділку міліції. Протокол про арешт складено не було.

29 та 30 жовтня 2004 р. було проведено допит заявника як свідка у справі про вбивство громадянки В., під час якого він зізнався, що вбив громадянку В. з метою пограбування.

Перед проведенням допиту 31 жовтня 2004 р. як підозрюваного у вчиненні злочину за ст. 115 §1 Кримінального Кодексу України заявник відмовився від адвоката. Того ж дня заявника звільнили з-під арешту під підписку про невиїзд.

⁵⁰ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF OMELCHENKO v. UKRAINE 17 July 2014 (Application no. 34592/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145581>

1 листопада 2004 р. заявника затримали за порушення громадського порядку і засудили до 10 днів адміністративного арешту. 4, 9 та 10 листопада 2004 р. було проведено допит заявника у справі про вбивство та пограбування. 11 листопада 2004 р. суд обрав новий запобіжний захід у вигляді арешту у зв'язку із кримінальним провадженням, відкритим проти заявника.

16 листопада 2004 р. заявнику надали адвоката.

12 січня 2005 р. справу проти заявника перекваліфікували на ст. 115 § 2 Кримінального Кодексу України – умисне вбивство з корисливих мотивів.

28 лютого 2005 р. під час допиту у присутності адвоката заявник відмовився від зробленого зізнання у вчиненні злочину.

5 квітня 2005 р. Апеляційний суд Автономної Республіки Крим як суд першої інстанції визнав заявника винним у збройному грабежі та умисному вбивстві з корисливих мотивів та засудив його до п'ятнадцяти років позбавлення волі.

Заявник подав касаційну скаргу на вирок суду, посилаючись на те, що його зізнання у вчиненні злочину були отримані з порушенням процедури, а також за відсутності адвоката.

21 липня 2005 р. Верховний суд України скасував рішення від 5 квітня 2005 р. та повернув справу на додаткове розслідування.

18 листопада 2005 р. Апеляційний суд АР Крим визнав заявника винним, відзначивши, що немає підстав вилучати його зізнання із матеріалів справи, а також, що він добровільно відмовився від надання йому юридичної допомоги.

16 березня 2006 р. Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника, залишивши рішення суду першої інстанції без змін.

13 липня 2006 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його права на отримання належної юридичної допомоги та привілею проти самообвинувачення.

Рішення суду

Суд одноставно визнав порушення положень ст. 6 (1) та (3) (с) Конвенції у зв'язку із ненаданням заявнику юридичної допомоги на початку розслідування та використанням його зізнань як основи для визнання його винним.

Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 3 тис. євро відшкодування моральної шкоди.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОСАКОВСЬКИЙ проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 13406/06)⁵¹

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 (3), (4) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6(1) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявник у справі – Сергій Валерійович Осаковський, 1979 р. н., проживає у м. Харків.

У серпні 2003 р. громадянина Ф., касира в залі ігрових автоматів, знайшли на робочому місці непритомним з ушкодженнями голови. Внаслідок отриманих поранень він помер у лікарні.

8 червня 2004 р. співробітники міліції заарештували заявника за підозрою у нанесенні тілесних ушкоджень громадянину Ф. та грабежі. Заявник зізнався у вчиненні злочину, однак за його свідченнями він зробив це внаслідок застосування до нього катувань.

10 червня 2004 р. заявнику було висунуто обвинувачення у нанесенні тілесних ушкоджень, що призвели до смерті

⁵¹ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF OSAKOVSKIY v. UKRAINE 17 July 2014 (Application no. 13406/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145580>

громадянина Ф., та у грабежі. Ленінський районний суд м. Харків залишив заявника під вартою.

11 червня 2004 р. було проведено медичне обстеження, яке не виявило у заявника жодних тілесних ушкоджень.

31 липня 2004р. під час допиту заявник відмовився від свого попереднього зізнання, з огляду на те, що воно було зроблено під тиском працівників міліції.

14 грудня 2004 р. заявника звільнили з-під варти, замінивши запобіжний захід на підписку про невиїзд.

16 березня 2005 р. суд відправив справу на додаткове розслідування і постановив залишити заявника під вартою.

Клопотання заявника про заміну запобіжного заходу, а також про порушення кримінальної справи для розслідування жорстокого поводження із ним працівниками міліції суд неодноразово відхиляв.

18 серпня 2006 р. суд виніс заявнику виправдувальний вирок і звільнив його з-під варти.

30 жовтня 2007 р. Апеляційний суд Харківської області скасував рішення суду нижчої інстанції та направив справу на нове розслідування. Станом на червень 2013 р. кримінальне провадження у справі тривало.

7 травня 2004 р. було відкрите кримінальне провадження за фактом смерті внаслідок удушення громадянки Д., тіло якої було знайдено у річці. Заявнику було висунуто обвинувачення у цій справі.

25 серпня 2004 р. співкамерники заявника повідомили про те, що він завдав собі тілесних ушкоджень, декілька разів порізавши руку лезом для бритви. Після обстеження медики надали звіт, в якому зазначалося, що заявник сам завдав собі тілесних ушкоджень. Керівництво СІЗО ухвалило рішення, що немає потреби розслідувати обставини цього випадку.

21 вересня 2004 р. заявник зізнався у вчиненні вбивства громадянки Д.

11 листопада 2004 р. кримінальну справу проти заявника було закрито у зв'язку із відсутністю доказів його участі у злочині.

14 грудня 2004 р. під час розгляду першої справи, порушеної проти заявника, він подав скаргу на жорстоке поводження з ним у СІЗО з метою отримання зізнання. Пізніше він неодноразово звертався до органів прокуратури та інших органів влади зі скаргою на жорстоке поводження, однак кримінальна справа за цим фактом не була відкрита.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав у зв'язку з жорстоким поводженням, надмірною тривалістю утримання в ув'язненні, позбавленням його можливості оскаржити вибір запобіжного заходу, а також надмірною тривалістю розгляду національним судом кримінальної справи, порушеної проти нього.

Рішення суду

Суд одноставно визнав порушення положень ст. 3 (у зв'язку із жорстоким поводженням із заявником у СІЗО м. Харків), ст. 5 (3), (4) (у зв'язку із надмірною тривалістю ув'язнення та неможливістю оскаржити вибір запобіжного заходу), а також ст. 6 (1) Конвенції (з огляду на те, що кримінальне провадження проти заявника тривало дев'ять років), відхиливши решту скарг.

Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 10 тис. євро відшкодування моральної шкоди та 1 тис. 300 євро судових витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРОВЕНКО та інші проти України» від 17 липня 2014 р. (заява № 25663/02 та 30 інших)⁵²

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

ст. 1 «Захист власності» Протоколу 1.

⁵² Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAVOROVENKO AND OTHERS v. UKRAINE 17 July 2014 (Application no. 25663/02 and 30 others) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145579>

Обставини справи

Заявниками у справі виступили громадяни України та Російської Федерації, а також компанії, зареєстровані в Україні, на Кіпрі та в Румунії, на користь яких суд ухвалив рішення про матеріальне відшкодування або інші дії, які не були виконані у належні строки. Деякі заявники подали скарги до Європейського суду з прав людини також у зв'язку з іншими обставинами, не пов'язаними з питанням про невиконання зазначених рішень, ухвалених на їх користь.

Рішення суду

Суд об'єднав скарги заявників в одну справу та одноставно визнав порушення положень ст. 6 (1) та ст. 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї, у зв'язку із тривалим невиконанням рішень, ухвалених на користь заявників та неефективністю національних засобів юридичного захисту (у заяві № 18330/05 лише стосовно першого заявника – ТОВ «Галон»), відхиливши решту скарг.

Суд зобов'язав Україну виплатити кожному із заявників упродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 2 тис. євро відшкодування моральної, матеріальної шкоди та судових витрат (крім Клавдії Миколаївни Галайда, справу якої було вилучено з реєстру справ (заява № 54769/08); а також лише першому заявнику за заявою № 18330/05).

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФІЛАТОВА та інші проти України» від 31 липня 2014 р. (заява № 12424/06 та інші)⁵³

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту»;

ст. 1 «Захист власності» Протоколу 1.

⁵³ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF FILATOVA AND OTHERS v. UKRAINE 31 July 2014 (Application no. 12424/06 and 15 others) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145779>

Обставини справи

Заявниками у справі виступили: Людмила Петрівна Філатова, Ігор Григорович Прядко, Микола Григорович Плохотнюк, Юрій Павлович Ніконенко, Наталія Олександрівна Погурнець, Валентин Валентинович Молчанов, Григорій Васильович Сокур, Сергій Володимирович Димитрієнко, Антон Сергійович Луценко та Олена Олександрівна Луценко, Володимир Григорович Якуненков, Олексій Григорович Хлебніков, а також ТОВ «СОЛО», ТОВ «ВФК Інтелсоюз», ДП Донбаснафтопродукт та ПП «ССВ», на користь яких національним судом були ухвалені рішення про матеріальне відшкодування або інші дії, які не були виконані у належні строки. Крім того, деякі заявники подали скарги у зв'язку з іншими обставинами, не пов'язаними з питанням про невиконання рішень, ухвалених на їх користь.

У зв'язку із тим, що з правової точки зору всі скарги були подібними, Суд вирішив їх об'єднати.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та ст. 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї, у зв'язку із тривалим невиконанням рішень, ухвалених на користь заявників та неефективністю національних засобів юридичного захисту.

Суд зобов'язав Україну виплатити кожному заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 2 тис. євро відшкодування моральної та матеріальної шкоди.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШТЕФАН та інші проти України» від 31 липня 2014 р. (заява № 36762/06 та 249 інших)⁵⁴

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

⁵⁴Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHTEFAN AND OTHERS v. UKRAINE 31 July 2014 (Application no. 36762/06 and 249 others) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145780>

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».
ст. 1 «Захист власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у справі виступили 250 фізичних та юридичних осіб, на користь яких національним судом були ухвалені рішення про матеріальне відшкодування або інші дії, які не були виконані у належні строки. Деякі заявники подали скарги до Європейського суду з прав людини також у зв'язку з іншими обставинами, не пов'язаними з питанням про невиконання зазначених рішень, ухвалених на їх користь.

Рішення суду

Суд об'єднав скарги заявників, прізвища яких містяться у Додатку 1 до Рішення, в одну справу та одноставно визнав порушення положень ст. 6(1) та ст. 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї, у зв'язку із тривалим невиконанням рішень, ухвалених на користь заявників та неефективністю національних засобів юридичного захисту, відхиливши решту скарг.

Суд зобов'язав Україну виплатити кожному із зазначених заявників впродовж трьох місяців із дати набуття рішенням статусу офіційного 2 тис. євро відшкодування моральної, матеріальної шкоди та судових витрат.

Суд об'єднав в одну справу також скарги заявників, прізвища яких містяться у Додатку 2, та відхилив їх. Крім того, Суд вилучив із реєстру справ скаргу Володимира Михайловича Назаренка № 4221/13.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Програма італійського головування у Раді ЄС⁵⁵

1 липня 2014 р. розпочався період піврічного головування Італії в ЄС, яке вона перебрала від Греції на складному етапі формування нової політичної інфраструктури Союзу після травневих виборів. За оцінками європейських експертів вітальна промова прем'єр-міністра Італії Маттео Ренці (Matteo Renzi), що ознаменувала собою початок італійського головування та бачення Італією своєї ролі у розбудові спільної Європи, стала найамбітнішим за останні багато років заклик до європейських лідерів працювати заради ідеї «Сполучених Штатів Європи». Підтвердженням цьому є масштабна програма Італії на період головування, ключовими стратегічними пріоритетами якої є:

– Європа, орієнтована на економічне зростання через зайнятість;

– наближення Європи до своїх громадян: простір демократії, прав і свобод;

– підняття зовнішньої політики Європи на вищій рівень.

У рамках першого пріоритету італійське головування прагнути поставити економічне зростання і зайнятість населення у центр загальноєвропейської політики, а також визначити економічну основу, здатну заохотити проведення структурних реформ державами-членами. Крім того, нове головування планує працювати на зміцнення і поглиблення Економічного та монетарного союзу задля фінансування зростання і підтримки інвестицій у секторах, які є ключовими для майбутніх поколінь, таких як охорона довкілля, розвиток інфраструктури та цифрових технологій, сталий розвиток. Одним з основних викликів для нового головування на найближчі півроку стане забезпечення

⁵⁵ Programme of the Italian Presidency of the Council of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://italia2014.eu/en/presidency-and-eu/programme-and-priorities/programme-of-the-italian-presidency-of-the-council-of-the-european-union/>; Italy vows to use presidency to change Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/sections/eu-priorities-2020/italy-vows-use-presidency-change-europe-303001>; Italian PM vows to push for United States of Europe during Presidency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/sections/eu-elections-2014/italian-pm-vows-push-united-states-europe-during-presidency-302048>; Italian EU presidency – back to the federalist agenda [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neurope.eu/article/italian-eu-presidency-back-federalist-agenda>

абсолютної готовності Європи до участі у глобальних економічних процесах, зокрема через відновлення Стратегії «Європа – 2020» і сприяння розумному, сталому та інклюзивному зростанню.

У рамках наближення Європи до своїх громадян через простір демократії, прав і свобод людини і громадянина у програмному документі наголошується, що громадянство ЄС сьогодні означає усунення будь-яких перешкод і зайвих процедур на шляху до реалізації його громадянами своїх прав і свобод у повній мірі на всій території Союзу. Для досягнення цієї мети Італія пропонує надати пріоритет:

- якнайшвидшому відновленню Європи після економічної і фінансової кризи останніх років через консолідацію політичних дій усіх держав-членів;

- забезпеченню належного функціонування загальноєвропейської інфраструктури через удосконалення управлінського процесу на союзному рівні;

- всебічному розвитку простору свободи, безпеки і правосуддя згідно з новими Стратегічними настановами, ухваленими Європейською Радою у червні ц. р.;

- заохоченню розвитку Спільної європейської міграційної політики, здатної сприяти реалізації Порядку денного ЄС у сфері зростання;

- досягненню необхідного прогресу у сферах законодавчого забезпечення захисту даних та зміцнення і розширення Шенгенської зони;

- повномасштабній практичній реалізації принципу недискримінації шляхом, *inter alia*, організації конференції на високому рівні з метою досягнення консенсусу щодо завершення формування існуючих правових рамок для заборони будь-якої дискримінації.

Щодо третього стратегічного пріоритету стосовно нового імпульсу у зовнішній політиці ЄС на перше місце Італія ставить сприяння ролі Союзу як одного з ключових акторів на міжнародній арені, у першу й найголовнішу чергу шляхом посилення тієї ролі, яку він міг би відігравати у відносинах зі своїми безпосередніми

сусідами через удосконалення інфраструктури, відповідальної за формування ефективної зовнішньої політики ЄС.

«Арабська весна» та криза в Україні свідчать про те, що Європа не може ігнорувати історичні події, що мають місце на її кордонах. Італія докладатиме всіх можливих зусиль, аби зовнішньополітична діяльність ЄС викликала довіру, була узгодженою та наділеною необхідними інструментами для вирішення як глобальних, так і регіональних проблем. Непередбачуваний міграційний потік із Середземноморського регіону, участь у мирному процесі на Близькому Сході, необхідність розвитку макрорегіональних стратегій, розвиток зовнішнього виміру енергетичної політики змушують Європу вживати відповідних зовнішньополітичних заходів.

Стратегічним пріоритетом у цій сфері для італійського головування залишається розширення, зокрема заохочуватиметься проведення додаткових переговорів із Західними Балканами, а також надання нового імпульсу переговорам з Туреччиною. При цьому політика сусідства залишатиметься головним інструментом зовнішньополітичної діяльності ЄС, що однак потребуватиме глобального й узгодженого підходу через координацію політик усіх держав – членів ЄС із півдня до сходу.

Загалом, за оцінками експертів, італійське головування стане настільки ж прагматичним, наскільки воно є амбіційним, зокрема прогнозується активне впровадження програми масштабних реформ, починаючи від агресивного інвестиційного плану та надання загалом нового енергетичного імпульсу євроблоку. Прагматичні амбіції Італії у цьому контексті спрямовані на об'єднання як союзного капіталу в рамках ЄІБ, так і приватних коштів для інвестування у такі найважливіші для ЄС галузі як енергетика, енергоефективність та безпека. При цьому М. Ренці покладає значні надії на підвищення гнучкості бюджету згідно з правилами ЄС, що зумовить його підтримку Жана-Клода Юнкера (Jean-Claude Juncker) на наступних виборах голови ЄК. Крім того, М. Ренці здобув настільки значну підтримку як серед населення Італії, так і серед функціонерів і громадян ЄС завдяки своїй програмі реформ, що наразі зобов'язаний її виправдати через практичне втілення своїх програмних ідей як на національному, так

і на європейському рівні, починаючи з Італії та застосовуючи згодом до усієї Європи.

Новий старт для Європи: політичний порядок денний Жана-Клода Юнкера⁵⁶

16 липня 2014 р. в ході роботи пленарної сесії Європейського Парламенту більшістю голосів було обрано нового Голову Європейської Комісії, яким став Жан-Клод Юнкер. Свої політичні погляди новообраний Голова представив в документі під назвою «На порядку денному – нові робочі місця, зростання, чесність та демократичні зміни».

Серед пріоритетів нового порядку денного, зокрема – правосуддя та основоположні права людини і громадянина, проблеми у сфері працевлаштування, інвестиції, боротьба з дискримінацією, захист персональних даних тощо.

Що стосується проблем із дискримінацією, Голова ЄК висловив підтримку пропозиції щодо ухвалення спеціальної директиви в цій сфері, а також своє прагнення переконати національні уряди відмовитися від опору в Раді із зазначеного питання.

У сфері захисту даних, зважаючи на надзвичайну важливість безпекових аспектів, Ж.-К. Юнкер звернув увагу на необхідність неухильної підтримки права на захист персональних даних у зовнішніх відносинах поряд із прискоренням завершення законодавчої розробки правил захисту загальних персональних даних в межах ЄС. Так, він зауважив на необхідності США гарантувати всім громадянам ЄС право на посилений захист даних в судах США, незалежно від того, чи проживають такі громадяни на території США, оскільки саме цей крок є вкрай важливим для відновлення довіри у трансатлантичних відносинах.

Увагу було також приділено питанню боротьби зі злочинністю та тероризмом, оскільки цей виклик є спільною європейською відповідальністю. Так, має бути знижено кількість випадків організованої злочинності, торгівлі людьми, контрабанди, а також

⁵⁶ A new start for Europe – Jean-Claude Juncker’s Political Guidelines [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/news/eu_explained/140715_en.ht, http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_en.pdf

кіберзлочинності. Посилена увага має приділятися боротьбі з корупцією, а також тероризмом та зустрічним радикалізмом.

Враховуючи, що громадяни ЄС дедалі більше навчаються, працюють, займаються бізнесом, одружуються та мають дітей по всьому Союзу, співпраця у сфері судочинства між державами – членами ЄС має вдосконалюватися крок за кроком шляхом налагодження зв'язків між різними системами правосуддя, зміцнюючи існуючі і розвиваючи нові загальноєвропейські інститути.

Окремо Голова ЄК також звернув увагу на необхідність посилення європейської конкурентоспроможності та стимулювання інвестицій з метою створення нових робочих місць як на один із пріоритетів його майбутньої роботи. Крім того, на думку Ж.-К. Юнкера, загальний бюджет ЄС і ЄІБ може використовуватися ефективніше, зокрема використання цих публічних фондів має стати доступним на рівні ЄС із метою стимулювання приватних інвестицій в реальну економіку. Необхідно також змінити підхід до залучення інвестицій, а саме, інвестиції із зазначених фондів мають зазнавати меншого регулювання, а їх використання має бути гнучкішим. Такий підхід, на його переконання, дозволить мобілізувати додаткові 300 млрд євро у реальну економіку впродовж наступних трьох років. При цьому існує необхідність ефективнішого розвитку фінансових інструментів, у тому числі кредитів та гарантій із високою вірогідністю ризику, з метою реалізації реальних проєктів, а також зосередження додаткового інвестування на інфраструктурі.

Зрештою, інновації та конкурентоспроможність не повинні зазнавати надмірного регулювання, зокрема це стосується малих і середніх підприємств, оскільки саме зазначена категорія підприємств є основою економіки, що створює більш ніж 85% нових робочих місць на території ЄС, відтак існує нагальна потреба звільнити їх від обтяжливого регулювання.

Серед пріоритетів поточної діяльності Європейського Парламенту – подолання безробіття серед молоді та дотримання гендерного принципу при формуванні колегії комісарів ЄС⁵⁷

Серед пріоритетів порядку денного Європейського Парламенту на майбутні кілька місяців – законодавче закріплення мінімальних стандартів у сфері працевлаштування молоді, продовження співробітництва з третіми країнами у форматі міжпарламентських делегацій тощо. Останнім часом дедалі більшу увагу як функціонерів ЄС, так і громадян Союзу привертає проблема дотримання гендерного принципу при формуванні колегії комісарів ЄС.

Зокрема, 17 липня ц. р. Європейський Парламент ухвалив попередній проект резолюції про працевлаштування молоді⁵⁸, у якому закликав до запровадження жорсткіших заходів у боротьбі з безробіттям серед молоді, включаючи спільні мінімальні стандарти для осіб, які здобувають освіту, а також для забезпечення гідного рівня заробітної плати для працюючої молоді.

У цьому контексті необхідно відзначити, що минулого року було започатковано проект «Гарантії юності», який пропонує мінімальні стандарти для учнівства, а також щодо належного рівня заробітної плати та доступу до служб зайнятості. При цьому у проекті пропонується збільшити бюджет фондів ЄС із працевлаштування молоді, що сьогодні складає 6 млрд євро. Особлива увага звертається на те, що держави-члени, виходячи з бажаної структури їхніх економік, при розробці навчальних програм мають надавати пріоритет науці, новим та новітнім технологіям, проектуванню та математиці як таким, що користуються найбільшим попитом на ринку праці. Відтак

⁵⁷ Female commissioners urge Juncker to set gender quota (10.07.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euobserver.com/institutional/124932>; EP to vote down Commission with too few women (15.07.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euobserver.com/political/124985>; MEPs urge EU to help 5.3 million young people find decent jobs (17.07.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140714IPR52340/html/MEPs-urge-EU-to-help-5.3-million-young-people-find-decent-jobs>; Profile: Federica Mogherini, the next EU foreign affairs chief (30.08.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/sections/global-europe/profile-federica-mogherini-next-eu-foreign-affairs-chief-308102>

⁵⁸ European Parliament resolution of 17 July 2014 on Youth Employment (2014/2713(RSP)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2014-0010+0+DOC+XML+V0//EN>

актуальним стає набуття молоддю навичок зі знання інформаційних технологій, навичок лідерства, критичного мислення та вивчення іноземних мов з метою подальшого навчання за кордоном.

Для заохочення їх до створення нових робочих місць національні уряди мають зменшити адміністративний тягар для самозайнятих суб'єктів, мікро-, малих, а також середніх підприємств. Досягненню зазначеної мети має також сприяти гнучка податкова політика та сприятливий клімат для приватних інвестицій.

Іншою проблемою, що останнім часом дедалі частіше привертає увагу функціонерів ЄС, є дотримання гендерного принципу при формуванні Європейської Комісії. Голова Європарламенту Мартін Шульц (Martin Schulz) переконаний, що його дотримання є необхідною умовою при призначенні єврокомісарів. При цьому Комісар ЄС з питань освіти, культури, багатомовності та молоді Андрулла Вассіліоу (Androulla Vassiliou) наголосила на тому, що нинішній Голова ЄК Жозе-Мануел Баррозу (José Manuel Barroso) ще на початку своєї діяльності на цій посаді наполягав на відповідному збільшенні представництва жінок через письмове звернення до національних урядів держав-членів. Сама ж А. Вассіліоу сьогодні наполягає на тому, аби у наступному складі колегії з 28-ми єврокомісарів було принаймні 10 жінок (сьогодні їх дев'ять). Деякі експерти стверджують, що ЄК не може вважатися гідною довіри або ж узагалі легітимною, коли у її складі серед 28-ми членів лише дві чи три жінки, але, так чи інакше, останнє рішення ухвалює Європейський Парламент, який затверджує призначених національними урядами представників.

Сьогодні вісім з офіційно оголошених кандидатів, які є представниками Австрії, Естонії, Фінляндії, Ірландії, Латвії, Мальти, Словаччини та Великої Британії, – чоловіки. Інші країни, такі як Польща, Німеччина, Іспанія, Португалія, Румунія, Угорщина і Хорватія, також розмірковують над кандидатурами чоловіків.

Проте, як свідчить призначення 30 серпня ц.р. на пост Верховного комісара ЄС з питань закордонних справ колишнього італійського міністра закордонних справ Федеріки Могеріні (Federica Mogherini), просування ідеї дотримання гендерного принципу в ЄК приносить свої результати.

Спільні висновки Наради високого рівня стосовно України: координація та впровадження міжнародної підтримки⁵⁹

А. 8 липня 2014 року Європейський Союз (ЄС), держави – члени ЄС, Україна, інші країни-донори – США, Канада, Японія, Норвегія, Швейцарія, міжнародні організації – Ради Європи, ОБСЄ, Програма розвитку ООН, ОЕСР – і міжнародні фінансові інституції – ЄБРР, ЄІБ, МВФ (спостерігач), Група Світового банку, Французька агенція розвитку, Німецький банк розвитку та громадянське суспільство провели координаційну нараду стосовно надання міжнародної підтримки Україні. Нараду відкрили Комісар ЄС з питань розширення та Європейської політики сусідства Штефан Фюле і віце-прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

В. Міжнародна спільнота зобов'язана підтримати економічну і політичну стабілізацію і реформи в Україні, зокрема в рамках політичної асоціації та економічної інтеграції України з Європейським Союзом. Підписання та імплементація Угоди про асоціацію, у тому числі щодо Глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі 27 червня 2014 року стане важливим внеском у цей процес.

С. Для досягнення цієї мети Україна потребуватиме значної донорської допомоги. Дуже важливо, щоб ця допомога була ретельно скоординована для забезпечення ефективної реалізації пріоритетів у сфері стабілізації та реформ в Україні. У цьому ключі Європейська Рада 27 травня привітала створення під керівництвом Європейського Союзу координаційної платформи для міжнародних донорів та намір провести до літа координаційну нараду високого рівня у Брюсселі. 5 червня у Брюсселі «велика сімка» також висловила свою підтримку координаційної платформи для міжнародних донорів з метою забезпечення ефективного надання економічної допомоги, а також привітала намір ЄС провести координаційну нараду високого рівня у Брюсселі.

Д. Ця координаційна нарада високого рівня стала важливою можливістю для обміну думками та обговорення ключових коротко- та середньострокових пріоритетів для України, поточних

⁵⁹ European Commission. Joint Conclusions. High Level Meeting on Ukraine: Coordinating and Implementing the International Support (Brussels, 8 July 2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-469_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-469_en.htm)

планів донорів, включаючи ЄС, щодо допомоги Україні, а також найбільш прийнятних механізмів для координації донорської допомоги на підтримку процесу реформ в Україні. Учасники також обговорили можливість майбутньої Конференції донорів та інвесторів для подальшої підтримки цих зусиль.

Українська сторона висловила наміри представити на Конференції Порядок денний щодо економічного відновлення і зростання на 2014-2016 рр., який включатиме оцінку потреб у постконфліктній реконструкції та ключові пріоритети відновлення економічної стабілізації і зростання.

Висновки

1. Координаційна нарада високого рівня надала важливу можливість спільноті міжнародних донорів для подальшого демонстрування своєї підтримки Україні у цей найважливіший перехідний період після подій лютого минулого року, а також для підтвердження своєї повної підтримки територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України.

2. Донори та міжнародні організації визнали важливість нещодавно підписаної Угоди про асоціацію, включаючи Глибоку та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (УА/ГВЗВТ), яка являє собою нову основу для відносин між Україною і ЄС, що мають на меті сприяння політичній асоціації та економічній інтеграції з ЄС згідно з Порядком денним Асоціації, як інструментом для підготовки і сприяння вступу в дію Угоди про асоціацію.

3. Український уряд виклав свої плани центральній владі для здійснення контролю за впровадженням УА/ГВЗВТ та забезпечення ефективної координації донорів, а також узгодженості і сталості їх порядку денного щодо реформ

4. Українська сторона представила свої поточні потреби з точки зору фінансової та технічної допомоги, включаючи невідкладні заходи щодо процесу стабілізації в Південно-Східній частині України. Такі заходи, зокрема включають:

- зміцнення державного кордону;
- забезпечення вирішенні нагальних потреб переміщених осіб на території держави;

- розробку спеціальної програми постконфліктного відновлення для регіону Донбасу;
- створення гарантійного фонду.

5. Учасники привітали зростаючу міжнародну підтримку України, а також визнали необхідність зміцнення донорської координації зовнішньої фінансової та технічної допомоги, що ґрунтується на пріоритетах економічної і демократичної стабілізації і реформ в Україні, починаючи з цієї стадії підготовки до Конференції, а також узгоджених зусиль, спрямованих на вирішення поточних завдань, включаючи особливі потреби регіону Донбасу в Україні. Міжнародна координаційна платформа щодо допомоги Україні спрямовуватиме зусилля донорів як в Україні, так і в столицях. Група підтримки України в Європейській Комісії відіграватиме важливу роль у сприянні стратегічній координації між відповідними штаб-квартирами з метою забезпечення максимальної узгодженості та ефективності зусиль щодо надання міжнародної підтримки.

6. Європейський Союз наголосив на Європейському порядку денному щодо реформ як ключовому інструменті планування процесу надання допомоги Україні у здійсненні своїх зобов'язань згідно з Угодою про асоціацію у коротко- та середньостроковій перспективі. Донори представили свої внески у світлі порядку денного щодо реформ українського уряду, що ґрунтується на Європейському порядку денному щодо реформ за підтримки програм МВФ і Світового банку, які надають допомогу економічним, соціальним і політичним реформам в Україні. Донори також наголосили на майбутній підтримці у цих та інших галузях співробітництва. Вони обговорили позитивну роль, яку може відіграти поєднання грантів донорів із отриманням позик від міжнародних фінансових інституцій у стимулюванні інвестицій.

7. Донори визнали важливу роль, яку може відігравати приватний сектор в процесі економічної стабілізації та переходу до інклюзивного і сталого економічного зростання. Донори вітатимуть участь приватних інвесторів, у тому числі банків, у процесі, оскільки це зможе розширити масштаб Конференції донорів та інвесторів, що має відбутися восени 2014 року на основі ретельної підготовки стратегії реформ в Україні. Українська сторона представила свої погляди у ключових секторах економічного

зростання, що привабливі для інвестицій, звертаючи особливу увагу на програми розвитку безпеки сільськогосподарського та енергетичного секторів, включаючи впровадження енергоефективних технологій, модернізацію української газотранспортної системи та забезпечення реверсних поставок газу.

8. Згідно з Паризькою декларацією щодо ефективності зовнішньої допомоги українська сторона і донори погодилися використовувати бази даних допомоги на розвиток (БДР Україна), а також сприяти взаємній підзвітності та прозорості.

9. Донори обговорили план дій щодо можливої Конференції донорів та інвесторів, включаючи створення спільного підготовчого комітету. Крім Угоди про асоціацію, Європейського порядку денного щодо реформ і пакету реформ уряду України, погодженого з МВФ, донори надаватимуть допомогу Україні у підготовці Порядку денного щодо економічного відновлення і зростання на 2014-2016 рр., включаючи потенційні джерела фінансування. У зв'язку з цим український уряд запрошує донорів до спільної оцінки коштів, необхідних для завершення виконання пріоритетних завдань.

Висновки щодо ситуації в Україні, ухвалені на спеціальному засіданні Європейської Ради (16 липня 2014 року)⁶⁰

Враховуючи ситуацію, що склалася в Україні та на її зовнішніх кордонах, а також у Секторі Газа керівництво Європейського Союзу ухвалило рішення про проведення спеціального засідання Європейської Ради 16 липня 2014 року, за результатами якого було ухвалено окремі висновки. Зокрема, щодо України документ містить такі положення:

«Україна

4. Нагадуючи заяви глав держав і урядів щодо України від 6 березня і 27 травня та свої висновки від 21 березня і 27 червня, Європейська Рада знову підкреслює свою підтримку мирному врегулюванню кризи в Україні, а саме, нагальну необхідність дійти згоди стосовно справжнього і сталого припинення вогню усіма сторонами задля створення необхідних умов для реалізації мирного

⁶⁰ European Council conclusions on external relations (Ukraine and Gaza) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf

плану Президента П. Порошенка. Європейська Рада підтримує дипломатичні зусилля України, Російської Федерації, Франції та Німеччини, а також спільну Берлінську декларацію від 2 липня.

5. Європейська Рада засуджує продовження незаконної діяльності озброєними бойовиками у Східній Україні, в тому числі окупацію державних будівель, захоплення заручників та збройні напади на українських правоохоронців та прикордонників. Європейська Рада закликає Російську Федерацію активно використовувати свій вплив на незаконні озброєні групи та припинити потік зброї і бойовиків через кордон з тим, щоб досягти швидкої деескалації. У цьому контексті Європейська Рада нагадує про рішення від 11 липня щодо поширення заборони на поїздки та заморожування активів в рамках Європейського Союзу для 11 нових осіб за дії, що підривають територіальну цілісність, суверенітет і незалежність України. Держави-члени також погодилися припинити застосування своєї домовленості від 20 лютого 2014 року стосовно ліцензій на експорт.

6. Європейська Рада висловлює глибокий жаль з приводу того, що заходи, вжиття яких вона вимагала та які викладені у її висновках від 27 червня, залишаються без реакції. В результаті цього Європейська Рада погодилася розширити обмежувальні заходи, з метою включення до сфери їх дії суб'єктів, у тому числі з Російської Федерації, які у матеріальний чи фінансовий спосіб підтримують дії, що підривають або створюють загрозу суверенітету, територіальній цілісності та незалежності України. Завданням Ради є ухвалити необхідні правові документи та прийняти рішення до кінця липня стосовно першого списку юридичних та фізичних осіб, у тому числі з Російської Федерації, які підпадають під зазначені критерії. Вона також закликає розглянути можливість спрямувати такі заходи на фізичних чи юридичних осіб, які активно підтримують у матеріальний чи фінансовий спосіб російських законотворців, відповідальних за анексію Криму чи дестабілізацію ситуації на Сході України. Європейська Рада звертається з проханням до ЄІБ про припинення здійснення нових фінансових операцій із Російською Федерацією. Держави – члени Європейського Союзу координуватимуть свої позиції у рамках Ради директорів ЄБРР також із метою припинення фінансування нових операцій. Зрештою, Європейська Рада закликає

Комісію переоцінити програми співпраці між ЄС і Росією з метою прийняття рішення, на індивідуальній основі, щодо припинення імплементації двосторонніх та регіональних програм співпраці останньої з ЄС. Проте, проекти, пов'язані виключно із транскордонним співробітництвом та громадянським суспільством, продовжуватимуть реалізовуватися.

Європейська Рада нагадує, що Комісія, Європейська служба зовнішніх справ та держави-члени вже розпочали підготовчу роботу щодо цілеспрямованих заходів, як це було передбачено в березні, отже, подальші кроки можуть бути зроблені негайно. Європейська Рада підтверджує свій обов'язок знову зібратися на засідання, якщо цього вимагатимуть певні події.

Дотримуючись політики невизнання незаконної анексії Криму та Севастополя, Європейська Рада звертається до Комісії та Європейської служби зовнішніх справ з вимогою представити пропозиції щодо додаткових заходів, зокрема щодо обмеження інвестицій у Криму та Севастополі. Європейська Рада також очікує, що міжнародні фінансові інституції утримаються від фінансування будь-яких проектів, які прямо чи опосередковано визнають незаконну анексію Криму та Севастополя.

7. Європейська Рада високо оцінює зусилля ОБСЄ та його керівництва, зокрема у сприянні зустрічам Контактної групи в Україні, а також їхню готовність запровадити прикордонну моніторингову місію, у рамках якої Європейський Союз та його держави-члени готові надати необхідну допомогу.

8. Європейська Рада наголошує на зобов'язанні Європейського Союзу продовжувати тристоронні переговори щодо умов постачання газу з Російської Федерації до України, а також високо оцінює зусилля Комісії у цьому питанні. Досягнення якнайшвидшої домовленості є важливим для забезпечення безпеки поставок і транзиту природного газу через територію України до держав-членів ЄС, а також для стабілізації економіки України.

9. Європейська Рада підкреслює важливість ратифікації Україною Угоди про асоціацію з огляду на її завчасне попереднє застосування. Рада вітає проведення тристоронніх консультацій на рівні міністерств між Україною, Російською Федерацією та Європейським Союзом 11 липня щодо імплементації Угоди про

асоціацію. У цьому контексті вона також вітає створення механізму консультацій, спрямованого на вирішення потенційних труднощів, що є результатом наслідків імплементації Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі для імплементації Угоди про зону вільної торгівлі в рамках СНД».

Рада ЄС ухвалила рішення про входження Литви у 2015 році до зони євро⁶¹

23 липня 2014 року Рада Європейського Союзу ухвалила рішення про введення Литвою в обіг єдиної валюти євро з 1 січня 2015 року, яка таким чином стане дев'ятнадцятою державою – учасницею єврозони.

З огляду на те, що третій етап впровадження Економічного і монетарного союзу (ЕМС) розпочався 1 січня 1999 р., 3 травня 1998 р. на засіданні Ради у Брюсселі глави держав та урядів дійшли висновку, що Бельгія, Німеччина, Іспанія, Франція, Ірландія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Австрія, Португалія і Фінляндія виконали всі умови, необхідні для входження в єврозону з 1 січня 1999 р.

Згодом своїми відповідними рішеннями Рада засвідчила, що до зони євро готові також увійти: Греція (з 1 січня 2001 р.), Словенія (з 1 січня 2007 р.), Кіпр і Мальта (з 1 січня 2008 р.), Словаччина (з 1 січня 2009 р.), Естонія (з 1 січня 2010 р.) та Латвія (з 1 січня 2014 р.). Велика Британія, згідно з окремим протоколом, що додається до ДФЄС, повідомила, що її заявлений раніше намір не переходить до третього етапу ЕМС залишився незмінним, так само, як і позиція Данії, яка, у свою чергу, заявила, що також не братиме участі у третьому етапі ЕМС. Щодо ряду інших держав, зокрема Швеції, Чехії, Литви, Угорщини, Польщі, Румунії, Болгарії й Хорватії, Рада дійшла висновку, що вони не виконали всі необхідні умови для запровадження євро, відтак наразі до них застосовується

61 Council Decision of 23 July 2014 on the adoption by Lithuania of the euro on 1 January 2015 (2014/509/EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_228_R_0011&from=EN; Lithuania set to join eurozone in 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euobserver.com/news/124488>; Is there a positive case for Lithuania to join the euro? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euobserver.com/opinion/120960>; Lithuania Is Accepted into the Eurozone, from 1 January 2015 the Euro Is to Be the National Currency of Lithuania [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lb.lt/lithuania-is-accepted-into-the-eurozone-1>

положення щодо відступу від загальної процедури згідно зі статтею 139 (1) ДФЄС.

На основі схвальних звітів, підготовлених Комісією та ЄЦБ щодо прогресу, досягнутого Литвою у виконанні своїх зобов'язань стосовно досягнення економічного і монетарного союзу, що містять детальну оцінку відповідності литовського законодавства статтям 130-131 ДФЄС та Статуту Європейської системи центробанків та ЄЦБ, на початку червня ц. р. Рада засвідчили готовність країни до переходу на наступний етап інтеграції національної банківської системи до загальноєвропейської з 1 січня 2015 р., ухваливши відповідне рішення. 20 червня ц. р. її висновок підтвердила Рада міністрів економіки і фінансів держав – членів ЄС (ЕКОФІН), наприкінці червня Європейська Рада висловила на підтримку цього рішення, а 16 липня переважною більшістю голосів його схвалив Європейський Парламент.

Експерти та функціонери ЄС висловлюють різні думки щодо того, чи готова Литва до такого кроку та які переваги отримає кожна зі сторін після входження ще однієї держави – члена ЄС до зони євро. Зокрема, як зазначив Комісар ЄС у справах економічної і монетарної політики та євро Оллі Рен (Olli Rehn) у своєму щорічному звіті щодо оцінки стану готовності до цього кроку восьми країн – членів ЄС за усіма встановленими критеріями, Литва продемонструвала абсолютну готовність приєднатися до єдиної європейської валюти. Цієї самої точки зору дотримувалося і керівництво ЄЦБ, підтвердивши це офіційним курсом обміну литовського літу до євро у співвідношенні 1 євро = 3,45280 літів, що залишався незмінним з 2002 р. Крім того, Литва стала першою і залишається єдиною країною – членом ЄС, якій у 2006 р. було відмовлено у приєднанні до зони євро з огляду на неналежний рівень інфляції та невідповідність ще ряду критеріїв, при цьому подана нею вдруге заявка на входження дала позитивний результат. Проте, підтримуючи країну в цілому, ЄЦБ однак попереджає, що збереження необхідного низького рівня інфляції у Литві стане певним викликом для країни у середньостроковій перспективі.

У свою чергу, прем'єр-міністр Литви Альгідрас Буткявічюс (Algirdas Butkevicius), коментуючи приєднання своєї країни до єврозони у геополітичному контексті і з урахуванням ситуації в Україні та поблизу її власних кордонів, зазначив, що перехід Литви

на євро є навіть більш важливою подією з огляду на останні події, оскільки є ще одним кроком на шляху до глибшої економічної, фінансової і політичної безпеки держави. Зважаючи на в цілому позитивні економіко-фінансові показники Литви на момент входження до зони євро (економічне зростання до 3,4% у 2013 р. та очікування аналогічного результату у поточному році при очікуваному падінні бюджетного дефіциту у 2014 р. до 2,5% з минулорічних 3%, що є найвищим дозволеним показником згідно з Пактом про стабільність і зростання), експерти однак вважають, що Литва стане останньою на майбутні кілька років країною, яка приєднається до зони євро. Враховуючи, що осторонь від цього процесу свідомо залишаються Велика Британія і Данія, з решти семи держав-членів (всі вони набули членства в ЄС у 2004 р.) лише Румунія прагне приєднання до єврозони, яке наразі заплановано на 2019 р.

Заява щодо узгоджених додаткових обмежувальних заходів проти Росії⁶²

У вівторок, 29 липня 2014 року Голова ЄК Жозе Мануел Баррозу та Голова Ради ЄС Герман Ван Ромпей виступили із заявою від імені Європейського Союзу.

«Сьогодні Європейський Союз затвердив пакет значних додаткових обмежувальних заходів стосовно секторального співробітництва та товарообміну з Російською Федерацією. Вони передбачають обмеження доступу на ринки капіталу ЄС для російських державних фінансових інституцій, накладення ембарго на торгівлю зброєю, встановлення заборони на експорт товарів подвійного призначення для військових кінцевих користувачів, а також обмеження доступу Росії до стратегічно важливих технологій, особливо у нафтовій галузі.

Цей пакет виступає продовженням раніше накладених санкцій, а саме нещодавно розширеного списку осіб і організацій, що підривають територіальну цілісність і суверенітет України, призупинення фінансування ЄІБ та ЄБРР, обмеження інвестицій і торгівлі з Кримом і Севастополем та переоцінки двостороннього

⁶² Statement on the Agreed Additional Restrictive Measures against Russia [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/archives/2014/07/20140730_1_en.htm

співробітництва між Росією та ЄС з метою зниження рівня співпраці.

Цей пакет відповідає напрямам, що були визначені Європейською Радою 16 липня 2014 р. Він має на меті зробити серйозне попередження: незаконна анексія території та умисна дестабілізація ситуації в сусідній суверенній державі не можуть бути прийнятними у ХХІ сторіччі в Європі. Більш того, коли насильство стає неконтрольованим і призводить до загибелі майже 300 невинних осіб під час польоту з Нідерландів до Малайзії, ситуація вимагає негайної та рішучої відповіді. Європейський Союз буде виконувати свої зобов'язання із захисту та забезпечення безпеки своїх громадян, а також підтримки своїх сусідів та партнерів.

Від початку української кризи Європейський Союз закликає російське керівництво до роботи в напрямі до мирного врегулювання. Ми робимо це колективно і на двосторонній основі. На жаль, ми повинні констатувати, що, незважаючи на різні повідомлення, що надходять із Москви, а також обміни думками в Нормандії та інші формати, зобов'язання майже не виконуються. Наші заклики практично залишаються без уваги. В Україну продовжують поступати зброя і бійці з Російської Федерації. Потужна націоналістична пропаганда, яку підтримує Росія, і далі висвітлює незаконні дії збройних сепаратистів. З роздратуванням та розчаруванням ми засвідчуємо, що не були створені можливості для міжнародного доступу до місця авіакатастрофи, мали місце маніпуляції із залишками літаку і нешанобливе ставлення до загиблих.

Росія і Європейський Союз мають важливі спільні інтереси. Ми всі виграємо від відкритого і відвертого діалогу, розширення співробітництва та товарообміну. Але ми не можемо продовжувати працювати як раніше, ніби нічого не сталося у той час, коли Крим було незаконно анексовано, коли Російська Федерація підтримує збройне повстання в Східній Україні, коли через насильство гинуть невинні мирні люди.

Пакет нових обмежувальних заходів, який узгодив сьогодні Європейський Союз, є потужним сигналом для лідерів Російської Федерації: дестабілізація в Україні або в будь-якій іншій східноєвропейській сусідній державі, буде дорого коштувати їй

економіці. Своїми власними діями Росія все більше ізолюватиме себе.

Водночас Європейський Союз завжди готовий змінити свої рішення та відновити відносини з Росією, якщо вона почне активно та відкрито сприяти вирішенню кризи в Україні».

Заява лідерів «Великої сімки» щодо України (30 липня 2014 року)⁶³

Лідери «Великої сімки» зустрілися вчора і висловили серйозну стурбованість з приводу того, що Росія продовжує діяльність, спрямовану на підрив суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України.

«Ми, лідери Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Великої Британії, США, Голова Європейської Ради та Голова Європейської Комісії, висловлюємо нашу спільну глибоку стурбованість з приводу того, що Росія продовжує діяльність, спрямовану на підрив суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України. Ми знову засуджуємо незаконну анексію Криму Росією та дії, що дестабілізують ситуацію на Сході України. Ці дії є неприйнятними та порушують міжнародне право.

Ми засуджуємо дії, що призвели до трагічного падіння літака Малайзійських авіаліній 17 та загибелі 298 невинних цивільних осіб. Ми вимагаємо негайного, повного, безперешкодного та прозорого міжнародного розслідування. Ми закликаємо всі сторони встановити, підтримувати та повною мірою дотримуватися режиму припинення вогню в/та навколо місця катастрофи згідно із резолюцією Ради Безпеки ООН № 2166 з тим, щоб особи, які займаються розслідуванням, мали можливість продовжити свою роботу та знайшли залишки всіх жертв та їхні особистих речей.

Ця жахлива подія повинна була стати переломною в цьому конфлікті і зупинити підтримку незаконних збройних формувань Росією в Україні, посилити безпеку на кордоні та зупинити потік зброї, обладнання та військових через кордон з метою досягнення швидких і суттєвих результатів у деескалації.

⁶³ G-7 Leaders Statement on Ukraine (30/07/2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/archives/2014/07/20140731_1_en.htm

Однак на жаль, Росія не змінила свого курсу. На цьому тижні, ми всі оголосили про додаткові узгоджені санкції щодо Росії, в тому числі щодо конкретних компаній, що здійснюють свою діяльність у ключових секторах російської економіки. Ми вважаємо, що важливо продемонструвати російському керівництву, що воно повинно припинити підтримувати сепаратистів на сході України та повинно активно долучитися до створення необхідних умов для політичного процесу.

Ми як і раніше переконані, що потрібно знайти політичне вирішення нинішнього конфлікту, що спричиняє до зростання кількості жертв серед цивільного населення. Ми закликаємо до мирного вирішення кризи в Україні та підкреслюємо необхідність реалізації мирного плану Президента П. Порошенка без жодних зволікань. Для цього, ми закликаємо всі сторони спрямувати свої зусилля на швидке, справжнє і стійке загальне припинення вогню згідно із Берлінською декларацією від 2 липня з метою збереження територіальної цілісності. Ми закликаємо Росію використати свій вплив на групи сепаратистів і забезпечити ефективний прикордонний контроль, в тому числі за участі спостерігачів від ОБСЄ. Ми підтримуємо ОБСЄ та тристоронню контактну групу як центральних гравців у створенні умов із припинення вогню.

Росія як і раніше має можливість вибрати шлях до деескалації конфлікту, що призведе до скасування цих санкцій. Якщо ж цього не відбудеться, ми як і раніше готові підвищити плату за її ворожі дії».

Саміт НАТО в Уельсі⁶⁴

4 – 5 вересня 2014 р. у м. Ньюпорт (Уельс) відбувся саміт 28 глав держав та урядів НАТО. Зустріч носила знаковий характер, оскільки ситуація, що на сьогоднішній день склалася у світі, є небезпечною та непередбачуваною. Перш за все, значним викликом для єдиної, вільної та мирної Європи та світу стали дії Російської Федерації проти України. Крім того, зростає напруженість та

⁶⁴ NATO Wales Summit Guide (01/09/2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_112107.htm; NATO leaders pledge support to Ukraine at Wales Summit (04/09/2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_112459.htm; Wales Summit Declaration (05/09/2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=en

нестабільність на Близькому Сході, в Північній Африці та за її межами. Зрештою, до завершення наближається найбільш тривала військова місія Північноатлантичного альянсу в Афганістані.

З огляду на це, під час саміту обговорювалися такі питання, як: необхідність зміцнення колективної оборони та залучення додаткових інвестицій для підвищення здатності сил НАТО та забезпечення готовності союзу до реагування; перегляд відносин з Росією та налагодження тісніших зв'язків із Україною шляхом розширення співробітництва; поглиблення партнерських відносин та підтримка політики «відкритих дверей» НАТО; завершення місії Міжнародних сил підтримки безпеки в Афганістані та подальша їх участь у справах держави після 2014 р.

Лідери НАТО підготували комплексний цільовий пакет заходів на допомогу Україні та пообіцяли надати свою підтримку, зокрема у таких сферах, як: лікування поранених військовослужбовців; кіберзахист; логістика; командування, управління і зв'язок. У цілому допомога НАТО, спрямована на поглиблення співпраці з Україною, становитиме майже 15 млн євро.

За результатами зустрічі на вищому рівні у Уельсі була оприлюднена спільна Заява глав держав та урядів. У документі зазначається, що лідери держав – членів НАТО рішуче засуджують неправомірне військове втручання та дії Росії з ескалації конфлікту в Україні і вимагають від неї припинити подібні заходи та відвести свої війська з території України й від її кордонів. Порушення суверенітету та територіальної цілісності України Росією свідчить про зневагу та нехтування нормами міжнародного права і є серйозним викликом євроатлантичній безпеці. У жодному разі сьогодні і у майбутньому держави-члени не визнають незаконну анексію Росією Криму.

У документі також наголошується, що з кожним днем гуманітарна ситуація на Сході України погіршується, знищується інфраструктура та матеріальна база, а насильство та відсутність безпеки призвели до катастрофи з пасажирським літаком Малазійських авіаліній рейсу МН17.

З огляду на це, держави – члени НАТО вимагають від Росії дотримуватися міжнародного права та своїх міжнародних зобов'язань, припинити незаконну окупацію Криму, утримуватися

від агресивних дій проти України, вивести свої війська з території України, зупинити потік зброї, техніки, людей та грошей, що надходить сепаратистам через кордон, а також припинити створювати напругу поблизу кордонів з Україною.

Водночас у заяві наголошується на тому, що Північноатлантичний альянс не бажає конфронтації та не становить загрозу для Росії, а партнерство з нею, засноване на повазі до міжнародного права, було б стратегічно цінним. Однак НАТО не може йти на компроміси, коли мова йде про принципи, на яких ґрунтується Альянс та загальна безпека в Європі та Північній Америці. Враховуючи це, Альянс очікує на конструктивні та конкретні зміни у діях Росії.

Інформаційно-аналітичний дайджест

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Липень – серпень 2014 р.

*Загальна редакція В. О. Зайчука,
академіка НАПН України*

Випуск підготували:

Мищак І. М., Коптева О. О.,
Печерова Н. Г., Шемшученко С. О.

Відповідальні за випуск:

Ворошилова І. В.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 5,05. Обл.-вид. арк. 5,12.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.